

Навіны

БНФ

нумар 9 (87)
15 кастрычніка 2005

У нумары:

Новы
альянс
Юры
Карэнікаў,
стар. 3

Валянціна
Трыгубовіч
выступ на
Кангрэсе.
стар. 6

Голас
вольнай
Беларусі..
Мікола
Пачкаеў
стар. 12

Новы
канцлер
Ангеля
Мэркель
стар. 15

Алесь
Каліта,
Моладзь
БНФ,
стар.16

Адзіны прэтэндэнт ад
дэмакратычных сілаў
Беларусі –
Аляксандар МІЛІНКЕВІЧ

першая асоба

Трапны выбар Партыі БНФ

Алесь Міхалевіч,
намеснік старшыні
Партыі БНФ

“Калі не Лукашэнка, то хто?” — пытаюць мяне дзясяткі маіх знаёмых. Гэтае пытанне будзе гучаць усё часцей па меры набліжэння да даты выбараў прэзідэнта. І ўпершыню адказ нашай партыі супадае з меркаваньнем большасці нашых землякоў. Я ў гэта веру, бо зьяўляюся палітычным рэалістам.

Беларусі патрэбна ня проста альтэрнатыва. Беларусі патрэбны сымбаль. Сымбаль нармальнасьці. І ім ня здолее стаць звычайны палітык. Найноўшая гісторыя Беларусі будзе дзяліцца на “падчас” і “пасля Лукашэнкі”. І нам не патрэбны свой лукашэнка са знакам плюс. Беларусі патрэбны зусім іншы герой. Патрэбна маральная альтэрнатыва. І такой альтэрнатывай зьяўляецца Аляксандар Мілінкевіч.

Скептыкі гавораць, што ў яго шмат недахопаў, з-за якіх людзі яго не падтрымаюць.

Першае. Мілінкевіч старэйшы за Лукашэнка. Але Лукашэнка столькі разоў паўтараў нам, што ён — малады палітык, што грамадства даўно падрыхтаванае да таго, каб прыйшоў хтосьці старэйшы. Мілінкевічу ў 2006 споўніцца 59 гадоў. І гэта ня ёсьць недахоп. Урэшце, абіраем не дэпутата гарсавета. І чалавек мусіць мець жыццёвы досвед. А Мілінкевіч яго мае. Пабудаваў дом, выгадаваў дзяцей, сказаў сваё слова ў навуцы. Выкладаў за мяжой, працаваў на высокай адміністрацыйнай пасадзе. Меў мужнасьць зьяе сысьці ў патрэбны момант.

Другое. Мілінкевіч другі раз жанаты. Але ў адрозьненьні ад дзейнага прэзідэнта, ён жыве са сваёй жонкай, падтрымлівае дзяцей і захоўвае прыязныя адносіны з жонкай былой. І такое наш народ здольны ўспрыняць.

Трэцяе. У параўнаньні з адрэпэтаванымі прамовамі Лябедзькі ці эмацыйнымі выступамі Калякіна Мілінкевіч прамаўляе слабата, кажуць мае знаёмыя. Але Мілінкевіч паказаў, што здольны вучыцца. І з кожным разам яго прамовы становяцца ўсё лепшымі і лепшымі. /працяг на старонцы 6/

Вельміноўныя
фронтаўцы,
с я б р ы ,
аднадумцы!

Віншую вас
са значнаю
падзеяй на
ш л я х у
Беларусі да
свабоды — з
выбраньнем
адзінага
дэмакра-
тычнага
кандыдата ў

прэзідэнты. Ім стаў Аляксандар Мілінкевіч — прэтэндэнт, якога вылучыла й у падтрымку якога правяла выдатную кампанію Партыя БНФ.

Мы — ідэйная палітычная сіла. І вельмі цешыць, што Беларуская ідэя перамагла, аказалася мацнейшаю за буклеты, тэхналогіі й сцэнары.

Перамовы ў рамках «пяцёркі» й «дзясяткі» былі нялёгкімі, асабліва ў апошнія тыдні перад Кангрэсам. Мы пайшлі насустрач усім патрабаваньням нашых калег пры фармаваньні квотаў прадстаўніцтва на Кангрэсе — усё дзеля захаваньня кааліцыі, дзеля таго, каб ніхто пасля не аспрэчыў вынікаў па фармальным прыкметах. На шчасьце, пасля Кангрэсу і Анатолю Лябедзьку, і Сяргею Калякіну праявілі высокую адказнасьць і палітычную культуру, заявіўшы аб прызнаньні вынікаў і гатоўнасьці працаваць у адзінай камандзе. Усё гэта азначае таксама, што рознага кшталту індывідуальныя палітычныя гульцы больш ня будуць блытаць дэмакратычную грамадзкасьць; лепш за ўсё было б, каб і яны далучыліся да каманды.

Пагатоў і нам, фронтаўцам, трэба пачувацца адказнымі за зьберажэньне адзінства шырокай кааліцыі дэмакратычных сілаў. Кангрэс укаранаваў сабой доўгі й няпросты працэс кансалідацыі палітычных партыяў на грунце каштоўнасьцяў незалежнасьці й дэмакратыі. Улады недацанілі нас і таму пагадзіліся на правядзеньне Кангрэсу ў Менску; зрэшты, была яшчэ просьба Украіны не ствараць канфліктнай сытуацыі (калі б Кангрэс мусіў прайсьці ў Кіеве) узамен за пэўныя міжнародныя кантакты для Лукашэнкі.

Цяпер улады паспрабуюць узяць рэванш, запалохваючы нас, правакуючы, спрабуючы раскалоць. Не паддамося. Новы каардынацыйны орган — Палітычная рада ў складзе Стала дзейнай нарады дэмакратычных сілаў («Дзясяткі») і на чале з адзіным кандыдатам — якраз і трымаць дэмакратычную кааліцыю ў рэчышчы адзінай палітычнай кампаніі на карысьць адзінага кандыдата.

Усе разумеюць, што Народны Фронт — асноўная сіла, якая зрабіла А.Мілінкевіча адзіным кандыдатам. У другім туры галасаваньня Кангрэсу дэмакратычных сілаў, калі большыня галасоў ПКБ была дысцыплінавана аддадзенай Анатолю Лябедзьку, Фронт чарговы раз даказаў, што ён больш уплывовы за сваіх партнэраў, нават разам узятых. Мы пацвердзілі сваё вядучае месца сярод дэмакратычных сілаў краіны.

Але асноўнае месца мае на ўвазе й асноўны цяжар адказнасьці. Мы абавязаныя браць адказнасьць на сябе. Наперадзе праца значна цяжэйшая, непараўнальна больш небясьпечная. Мы не даможамся нічога, калі ня будзем арыентавацца на перамогу. Калі ж, ня дай Божа, хто-небудзь разглядае кампанію 2006 году як «камэрцыйны праект» ці як «трэнінг» перад мясцовымі выбарамі 2007 году, такія людзі павінны быць рашуча адсунутыя ад справаў і пасадаў і ў нашай партыі, і ў штабе. Хай рэалізуюць сваю камэрцыйную жылку ў бізнэсе ці ў дзяржаўнай адміністрацыі. Бо ня будзе нічога ні ў 2007, ні ў 2011, калі ня будзе прарыву ў годзе наступным.

Мяркую, наагул штабныя структуры ў Менску й у рэгіёнах павінны фармавацца зь людзей (незалежна ад партыйнасьці), якія лепш за ўсё працавалі падчас кампаніі раённых сходаў і падрыхтоўкі да Кангрэсу.

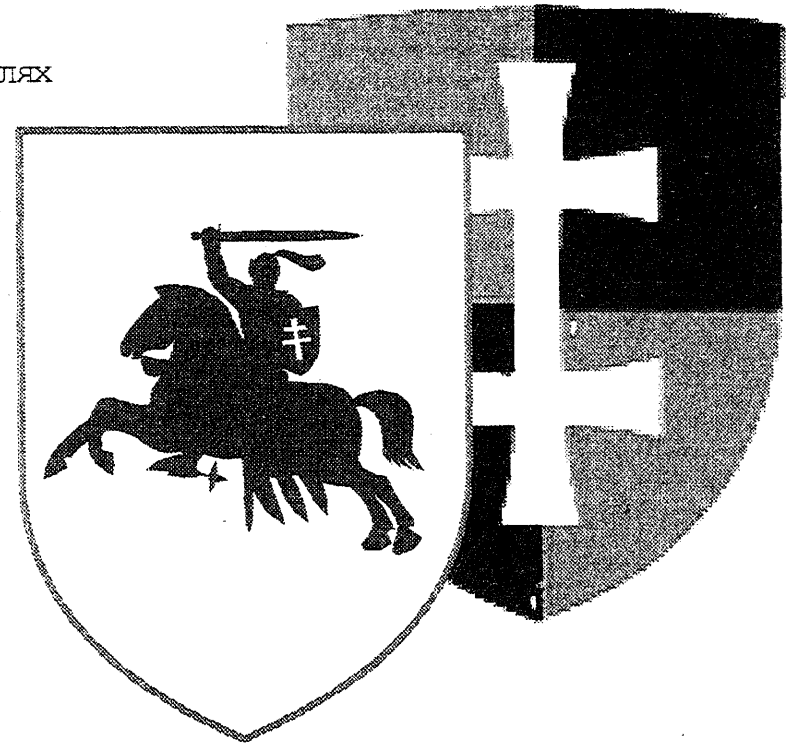
Я падтрымліваю безупынны працоўны кантакт з адзіным кандыдатам Аляксандрам Мілінкевічам. Зараз удакладняецца арганізацыйная схема штабу адзінага кандыдата, яна будзе вынесена на зацьверджаньне Палітычнай рады. З улікам мясцовых прапановаў будзе збудаваная сетка рэгіянальных штабоў. Наша асноўная праца на бліжэйшы час — данесьці да шырокай грамадзкасьці добрую вестку: самаўладзтву ёсьць альтэрнатыва.

У суботу на паседжанні Сойма Партыі БНФ адбудзецца падпісанне пагаднення аб супрацы паміж Партыяй БНФ і моладзевым аб'яднаннем "Правы альянс". Насамрэч, супольная праца ідзе ўжо даўно. Пра супольную дзейнасць і новую арганізацыю "Навінам" распавёў яе старшыня Юры КАРЭТНІКАЎ.

кожны народ мусіць прайсці свой шлях да нацыянальнай дзяржавы праз нацыяналізм і тая "вясна нацыяў", якая была ў народаў Еўропы напярканцы XIX стагоддзя хутка прыйдзе і на Беларусь, хай сабе і са спазненнем.

— Ці адпавядае вашаму бачанню лідэра нацыі абраны Кангрэсам дэмакратычных сілаў Алесь Мілінкевіч?

НОВЫ альянс

— Так, безумоўна. Спадар Мілінкевіч — гэта менавіта той кандыдат, якога "Правы альянс" падтрымліваў ад пачатку, дарэчы, як і Партыя БНФ. Нам падабаецца яго грунтоўнасць, разважлівасць, трываласць, але разам з тым — яго цвёрдасць і прага да цэнтралізма у будаванні ўладнай сістэмы.

— Як вас напаткала ідэя падпісання дамовы аб

супрацы з Партыяй БНФ? Каго вы бачыце сваім палітычным саюзнікам?

— Усё адбываецца натуральна. Нашая арганізацыя — альянс, і мы аб'ядноўваем некалькі невялікіх грамадзянскіх ініцыятываў. Мы адкрытыя да супрацы з усімі, хто працуе на карысць Бацькаўшчыны. Але менавіта палітычна блізкай да нас з'яўляецца Партыя БНФ.

— Як, на Вашую думку, мусіць выглядаць супраца Партыі БНФ і Правага Альянсу?

— Безумоўна, гэта ня будуць адносіны "старэйшага з малодшым", але мусіць быць моцны хаўрус, які будзе дынамічна рухацца да рэалізацыі агульных матаў. Хаўрус супольных дзеянняў.

— Што ўжо было зроблена агульнымі намаганнямі?

— Акрамя працы на карысць нацыянальнага адраджэння —

палітычнай, адукацыйнай, культурніцкай, мы супрацоўнічалі падчас правядзення абласных і раённых сходаў. Я асабіста лічу, што мы добра й эфектыўна спрацавалі пры падрыхтоўцы і правядзенні Кангрэсу Дэмакратычных Сілаў. Нагадаю, што "Правы альянс" меў на Кангрэсе прадстаўніцтва з пяці дэлегатаў (чатыры былі абраныя на сходах, а адзін вылучаны па квоты НДА). Па-другое, менавіта сіламі "Правага альянсу" была цалкам забяспечаная ахова мэрапрыемства.

— Якую ролю, на Вашую думку, павінны адыгрываць "Правы альянс" пад час прэзідэнцкай кампаніі адзінага кандыдата?

— Мы бачым сваё месца там, дзе здольныя прынесці найбольшую карысць. Гэта павінна быць праца, у якой "Правы альянс" мае добры досвед. Перш за ўсё — праца з моладзёў і, зразумела, кампанія па распаўсюду інфармацыі пра нашага кандыдата у тых рэгіёнах дзе наша арганізацыя мае моцныя структуры. Мы ўпэўненыя, што ў 2006 годзе пры добра скаардынаванай працы ўсёй дэмакратычнай грамады мы здолеем змяніць сытуацыю на Беларусі. Шанец, які мы атрымалі пасля абрання адзінага кандыдата й кансалідацыі усіх здаровых сілаў, мы проста не маем права згубіць, бо як дзень змяняе ноч — так і аднойчы й свабода зрывае кайданы.

"Правы альянс" у самым агульным сэнсе — гэта аб'яднанне патрыятычнай моладзі, для якой свой лёс і лёс Беларусі, адзінае цэлае.

— Якія мэты ставіць сабе арганізацыя?

— Асноўнай мэтай з'яўляецца пабудова нацыянальнай дзяржавы. Таксама арганізацыя лічыць вельмі істотным выхаванне будучай нацыянальнай эліты, развіццё дэмакратыі й адраджэнне беларускай культуры — гісторыі, мова, традыцыйнае мастацтва.

— Якую палітычную ідэалёгію вы вызнаеце?

— Для нас асноўнымі з'яўляюцца кансерватыўныя й нацыянальныя каштоўнасці. Кансерватыўныя — бо мы лічым гэтыя каштоўнасці найбольш блізкімі да беларускага менталітэту, і менавіта кансерватыўная ўлада павінна кіраваць у Беларусі пасля перамогі дэмакратыі. А нацыянальныя — бо

14 погляды на

Пытаньні Мілінкевічу —
намесніку старшыні
гарвыканкаму:

у пытаньнях і адказах

1. Які ў Вас быў сярэднестатыстычны працоўны дзень?

Працоўны дзень быў заўсёды больш вялікі за абавязковы. У мяне ў падпарадкаваньні было 7 аддзелаў: культуры, адукацыі, аховы здароўя, спорту і турызма, моладзі, аховы гістарычнай спадчыны, інфармацыі. Прыходзілася займацца пытаньнямі рэлігіяў, нацменшасцяў, міжнародных сувязяў. Работа была некабінэтнай: наведваў мноства мерапрыемстваў, што арганізоўвала гарадзкая ўлада і грамадзкія арганізацыі. Да таго ж, працуючы ў гарвыканкаме, я ніколі не губляў сувязі з “alma mater” — працаваў на чвэрць стаўкі дацэнта фізычнага факультэта ў родным унівэрсытэце. Сярэднестатыстычны дзень быў 10 — 12 гадзінаў.

2. Вам там было камфортна?

Спачатку ня вельмі: ўсё ж такі я быў чужародным цэлам, прыйшоў з унівэрсытэцкай катэдра, не рабіў перад тым камсамольскай кар’еры. Нельга сказаць, што была варожасьць, хутчэй асыярожнасьць, часткова цікавасьць. Многія людзі выканкама чакалі ад мяне рэвалюцыйных крокаў — радыкалізму ў дзеяньнях. Калі гэта не адбылося, усе супакоіліся. У большасці сур’ёзных палітычных пытаньняў я дасягаў мэты ня гвалтам, а цывільна і асьветай. Напрыклад, пасля работы чытаў лекцыі для супрацоўнікаў гарвыканкама па гісторыі Горадні. Бяз гэтага было б цяжка вырашаць пытаньні рэстаўрацыі старога горада. Ужо праз год я адаптаваўся і працаваў больш упэўнена. Ці камфортна? Пэўна, не. Бо гэта быў час значных пераўтварэньняў, а значыць палітычнай барацьбы. Я быў адзіны дэмакрат на ўсе мясцовыя ўлады: і гарадзкую, і абласную. Сярод бюракратаў ёсьць мноства прафэсіяналаў. Зь імі было няцяжка знайсці агульную мову.

3. Якія Вашыя галоўныя посьпехі і паразы на гэтай працы (што лепш за ўсё атрымалася, чаго не ўдалося пазьбегнуць, чым ганарыцеся, на што хацелі б забыцца)?

Галоўныя посьпехі?.. Перш за ўсё — стварэньне нацыянальнай школы. Калі я прыйшоў ва ўладу ў 1990 годзе, у Горадні навучаньне ва ўсіх школах і садках было выключна па-расейску. Калі адыходзіў напачатку 1996 года, 75% першых класаў горада вучыліся па-беларуску. Зьявіліся паўнаважаны польская школа, а таксама літоўская і габрэйская нядзельныя школы. У Гарадзенскім унівэрсытэце многія курсы па фізіцы, матэматыцы, правазнаўстве, біялёгіі чыталіся на беларускай мове. Паседжаньні гарвыканкаму, большасьць ягоных дакумэнтаў, аб’явы ў транспарце — па-беларуску. Буйнела мастацкае жыцьцё.

Калі ў гістарычным цэнтры вызвалася памяшканьне, яго прапанавалі перш за ўсё мастакам. Зьявіліся помнік Вітаўту Вялікаму, мэмарыяльныя дошкі Кастусю Каліноўскаму і Тадэвушу Касцюшку. Вуліцам вярталіся гістарычныя назвы... Фэстывалі, выставы, пленэры, канцэрты, адкрыцьцё і пашырэньне музэяў. Горадню па праву ў тыя часы называлі культурнай сталіцай краіны. Вернікам былі вернутыя ўсе храмы, пратэстанты атрымалі зямлю пад будаўніцтва цэркваў, адкрылася Вышэйшая каталіцкая духоўная сэмінарыя. Прадстаўнік прадпрыемстваў паўнаважаны ўдзельнічаў у паседжаньнях гарвыканкаму. Незалежная газета “Пагоня” знаходзілася ў адным будынку з гарадзкой уладай. Гэта быў цудоўны час першай беларускай дэмакратыі, час адраджэньня і вялікіх надзей. Як сёньня бачыцца, трохі наўны час, але прыгожы і сьветлы.

Што лічыць паразай? Галоўнае — тое, што мы прайгралі 1994 год. Дэмакраты ў час вольных выбараў не дамовіліся паміж сабой і прайгралі. Цана гэтай паразы 11 — гадоў застою, замбаваньня і дэградацыі насельніцтва, самаізаляцыя Беларусі. Пра гэта якраз нельга забыцца.

4. Што б Вы зрабілі на гэтай пасадзе за апошнія дзевяць гадоў па-іншаму, чымсьці сёньняшняе кіраўніцтва гораду?

Не зьнішчаў бы, а разьвіваў беларускае школьніцтва і культуру. Дбаў бы пра разьвіцьцё прыватнага бізнэсу. Не руйнаваў бы эфэктыўныя пабрацімскія зносіны з гарадамі Францыі, Нямеччыны, Польшчы, Канады. Адрэстаўраваў бы Каложскую царкву і Стары замак за грошы ЮНЭСКО. Разбураў бы атмасфэру страху і зьнявагі. Падтрымліваў бы грамадзкія ініцыятывы, незалежныя СМІ... Ці варта гэта ўсё пералічваць? У Беларусі створана сістэма, дзе сур’ёзныя рашэньні прымае адзін чалавек, а мясцовага самакіраваньня не існуе. Таму я і зышоў з улады па сваёй волі перад другім рэфэрэндумам.

5. Ці часта Вы ўспамінаеце пра тыя часы? Пастаянна. Удзячны лёсу не за тое, што даў магчымасьць “паруліць”. Улада для мяне —

гэта магчымасьць уплываць на лёсы людзей і краіны. Гэта вялікая адказнасьць і шанец зрабіць жыцьцё больш справядлівым і шчаслівым. У мяне няма неадольнага жаданьня сесці ў высокае крэсла, але ёсьць пачуцьцё місіі і абавязку. Таму я ўдзельнічаю ў прэзыдэнцкай кампаніі.

Пытаньні Мілінкевічу — пэдагогу:

1. Вы не лічылі, колькі ў Вас было студэнтаў за тыя 24 гады, што Вы выкладалі ва ўнівэрсытэце?

Не лічыў. Самому цікава. У сэмэстр: 75/100. 24 гады множым на 2 сэмэстры і на лічбу студэнтаў. Атрымоўваецца ад 3 600 да 4 800. Будзем лічыць — некалькі тысячаў.

2. Ці ёсьць у Вас асабістае пэдагагічнае крэда?

Студэнт — гэта перш за ўсё асоба, будучы мой калега. Катэдра, зь якой я чытаю лекцыю, ня робіць мяне лепшым за яго. Кожны дзень я мушу пацьвердзваць сваё права называцца Настаўнікам. Я абавязаны быць прафэсіяналам. Выхоўваць павінен асабістым прыкладам. Самы значны эфэкт узьдзеяньня на моладзь дасягаецца калі выкладчык — шматбакова адукаваны, інтэлектуальны, маральны чалавек.

3. Узгадайце, калі ласка, самую запамінальную гісторыю, звязаную з Вашымі гадамі працы са студэнтамі.

Іх было шмат. Распавяду адну. 1978 год. Я — малады выкладнік фізыкі ГрДУ, толькі што

Аляксандра Мілінкевіча

3. Беларуская фізыка зараз канкурэнтаздольная у свеце?

Зараз усё менш і менш. Мы страчваем свой патэнцыял, які быў вельмі высокі ў савецкія часы. Мноства таленавітай моладзі ад'ехала за мяжу. "Перабудова" і "суверэнітэт" — не прычыны гэтага. Вінаватая — дзяржаўная палітыка.

4. Як Вы ўспрымаеце рэформы ў акадэмічнай навуцы ў Беларусі ў апошнія 4 гады?

Як шкодныя. Нельга падыходзіць да ацэнкі навукі паводле вытворчага прынцыпу прыбытку і рэнтабельнасці. Немагчыма кіраваць навукай з Адміністрацыі прэзідэнта.

5. Уявіце сабе: Вы — старшыня прэзідыюму Акадэміі навук Беларусі. Вашы першыя крокі?

Акадэмічнай навуцы трэба вярнуць самакіраваньне й аўтаномію. Разьвіваць неабходна і прыкладныя навукі, і фундаментальныя. Адмяніць фінансаваньне Акадэміі навук па рэшткаваму прынцыпу.

Пытаньні Мілінкевічу — чалавеку:

1. Што Вы распавядаеце Вашым знаёмым з-за мяжы пра жыццё ў Беларусі?

Я вельмі люблю нашу Беларусь. Пра маю родную Гародню магу распавядаць гадзінамі. Я неблагі экскурсавод. Замежнікам часцей за ўсё цікава, як гэта мы церпім такую ўладу, чаму людзі маўчаць і не адстойваюць сваю годнасьць. У мяне ёсьць адказы на гэтыя пытаньні і яны дадаюць аптымізму слухачам.

2. Да якога калена Вы ведаеце сваіх продкаў, і, калі Вас будуць згадваць нашчадкі, дык пра што б Вы хацелі, каб яны гаварылі ў дачыненні да Вас?

Продкаў ведаю да сёмага калена. Яны былі вольнымі людзьмі, патрыётамі Бацькаўшчыны. Што тычыцца маея асобы, што я б хацеў, каб мае нашчадкі бачылі мяне мужным, справядлівым і шчодрым. Каб лічылі за гонар насіць прозьвішча нашага роду.

3. Калі казаць пра Вашых сыноў, дык чым у першую чаргу Вы ганарыцеся ў дачыненні да кожнага з іх?

Мае сыны — Аляксандр і Вітаўт маюць адпаведна 30 і 16 гадоў. Старэйшы — юрыст, малодшы вучыцца ў школе. Гэта чулыя, адкрытыя добрыя людзі. У іх многа сяброў, яны любяць сваю радзіму й не зьбіраюцца ад'яжджаць зь яе.

4. Выраз "Жыве Беларусь" — гэта для Вас...

Для мяне Беларусь, як родны край, абсалютная каштоўнасьць. Калі мы сёньня кажам "жыве", то ў гэтым слове непакой. Нам ня толькі трэба зрабіць яе дэмакратычнай і свабоднай, але й захаваць як незалежную дзяржаву.

5. Амаль 10 мільёнаў суграмадзянаў... Што б можна было сказаць, каб тое было цікавае кожнаму з іх?

Мы — адукаваны й працавіты народ. Нам ня годна жыць у страху й хлусьні. Мы вартыя жыць у справядлівасьці й дабрабыце. Наш лёс і лёс нашых дзяцей — у нашых руках.

абараніў дысэртацыю. Аказалі давер — увялі ў склад прыемнай Камісіі. У першы дзень экзаменаў перада мной — адзін з абітурыентаў, пачынае адказ. Зь цяжкасцю падбірае словы, нелагічны, увесь чырвоны. Відаць на "тройку" не пацягне. Праўда, задачу фактычна рашыў. Стала ўсе ж шкада хлопца. Пачынаем разам з другім экзаменатарам Леанідам Восінавічам Самойлам распытваць бядачу: што? адкуль? Чаму на фізыку. Ён, апусьціўшы вочы, ціха адказвае, пастаянна зьбіваецца з рускай на беларускую мову. Пытаемся, што ў школе па фізыцы: меў цьвердую "пяцёрку", толькі вучылі па-беларуску... — "Дык можа Вам лягчэй на ёй, а не па-руску?" — А што, можна???

... Гэта быў бліскучы адказ. Юнак атрымаў "5" і пазней паступіў ва ўнівэрсытэт. Колькі разоў я пазней думаю: "Божа, што гэта робіцца — беларус на Беларусі вучыцца ў беларускай школе. Затым прыяжджае паступаць у ВНУ і адчувае сябе чужынцам, іншародцам, другагункавым".

Так ува мне рос пратэст супраць прыніжэньня нашай нацыянальнай годнасьці, умацоўваўся патрыятызм, зьяўлялася жаданьне бараніць справядлівасьць.

4. Параўнайце, калі ласка, беларускага студэнта 80-х і 2000-х гадоў?

У 80-х ішла "перабудова" таго, што ў рэшце рэшт аказалася нерэфармавальным. СССР, як імперыя, быў на парозе распада. У краіну хлынуў патак інфармацыі. Праўда зьнішчала ілжывыя стэрыятыпы, афіцыйныя догмы. Салодкі вецер пераменаў. Дыхалася ўсё вальней, моладзь адчувала непазьбежнасць вялікіх зьменаў. У вялікіх гарадах утвараліся, як тады казалі, нефармальныя аб'яднаньні. У Горадні гэта быў клуб "Паходня" на чале з маім сябрам і настаўнікам па краязнаўстве прафэсарам Міхасём Ткачовым. Сябры клубу — ў большасьці студэнты. Усе хочуць ведаць праўду пра нашу гісторыю, культуру, мову. Газэта "Гарадзенскі ўнівэрсітэт" друкуе артыкулы, якія сёньня зьмесьціць не ўсялякая незалежная газета з прычыны самацэнзуры. У актавай зале ўнівэрсітэта — капуснікі, KB3, дзе студэнты разам з выкладчыкамі адпускаялі жартачкі, якія не трэба было абмяжоўваць з ідэалагічных пазіцый.

Я ўжо некалькі гадоў ня маю магчымасьці выкладаць ва ўнівэрсытэце. Таму ня так добра адчуваю сёньняшняю атмасфэру ў іх. Нядаўна ехаў у Менск на сваёй машыне й падвозіў напярэдадні 1 верасня студэнта аднаго з прэстыжных ВНУ. Выдатнік, разнастайны адукаваны малады чалавек. Першае, што ён распавёў: "Вучыцца больш-менш цікава, але еду, як у няволю, у інтэрнат, як — у казарму. У дэканат лепш не зьвяртацца: за чалавека не лічаць, прыніжаюць. Ідэалёгія забядалі. Самых цікавых выкладнікаў, што дазвалялі сабе гаварыць праўду пра Беларусь, звольнілі. У

інтэрнаце камэндант патрабуе пісаць адзін на аднаго даносы. Па калідорах увечары шпацыруюць БРСМаўскія патрулі, што дбаюць аб маралі й чысьціні тумбачак. Пасьля канікулаў у студэнтаў запатрабавалі пашпарты і адлічылі тых, хто езьдзіў на канікулах на заробкі ў ЗША. Бо не было дазволу міністра". Канешне, ёсьць у жыцці такіх маладых людзей, як мой спадарожнік і прыемныя вясёлыя моманты. Не ўсё ж толькі змрочнае. Але большасць з іх могуць так і не адчуць, што ёсьць вольнадумныя свабодныя студэнцкія гады.

6. Што, на Вашую думку, неабходна рэфармаваць, мяняць у вышэйшай школе ў Беларусі?

Вярнуць у ВНУ дух вольнасьці, плюралізму, самакіраваньня, канкурэнтнасьці ідэяў. На гарматны стрэл прагнаць адтуль ідэалёгію, ніякіх прымусовых разьмеркаваньняў. Па сутнасьці, нашая вышэйшая школа мае нямала добрых традыцыяў. Ёй не хапае прагматычнасьці, дастасаванасьці да сучаснага жыцця. Неабходна спалучыць сёньняшні высокі ўзровень тэарэтычных ведаў студэнтаў з практычнымі, прыкладнымі навыкамі.

Вельмі важна зрабіць вышэйшую адукацыю рэальна даступнай, каб кожны незможны, але здольны малады мог яе атрымаць.

Пытаньні Мілінкевічу — навукоўцу

1. Перакладзіце, калі ласка, на "чалавечую мову" назву Вашай кандыдацкай дысэртацыі?

Яна носіць назву "Мэханізмы генэрацыі звыш моцных лязэрных імпульсаў". Праца прысьвечана вывучэньню фізычных працэсаў, якія дазваляюць ствараць лязэры з імпульсамі, што доўжацца мільённую частку мільённай часткі сэкунды. Я ганаруся, што рабіў гэтую працу ў Інстытуце фізікі АН БССР. Гэта быў адзін з найлепшых фізычных цэнтраў у СССР. Дарэчы, ён быў у пэўным сэнсе й цэнтрам вальнадумства ў тыя часы.

2. Ці засталася пасьля Вашага ад'езду нешта ў альжырскай фізыцы? Што Вам удалося за час працы там, а што не ажыццявілася?

Праца ў Альжыры — цудоўная прыгода, якую падарыў мне лёс. Гэта даволі багатая краіна з унівэрсытэтамі сучаснага ўзроўню. Я кіраваў катэдрай, дзе працавалі навукоўцы з Францыі, Германіі, Польшчы, Румыніі. Многа падарожнічаў. Тыя гады змянілі моцна мае разуменне сьвету, ладу жыцця, каштоўнасьцяў. Без такіх пераўтварэньняў, магчыма, я б ня стаў палітыкам сёньня. Які сьлед пакінуў? Я больш за паўтары тысячы студэнтаў навучыў ня толькі рашаць фізічныя задачы, але і ўзаемнай павазе, дабрыні, творчасці.

Валянціна ТРЫГУБОВІЧ

Чалавек беларусацэнтрчнага мыслення

выступ на Кангрэсе
дэмакратычных сілаў
2 кастрычніка 2005 г.

Шаноўнае спадарства! Сярод нас, я ўпэўнена, ёсць людзі, якія ўжо дакладна ведаюць, за каго з сённяшніх кандыдатаў яны будуць галасаваць. Гэтым людзям прасцей – іх чакае толькі фармальна працэдура. Але шмат хто ў зале знаходзіцца ў сталы пакутлівага роздуму і выбару... Каго? Хто будзе найбольш адпаведны на той цяжкай дарозе да мільёнаў людзкіх розумаў і сэрцаў? Хто годны пасалы, ад якога ў нашым патрыярхальным грамадстве залежыць так шмат... Амаль усё.

Стэратыпнае жаданне многіх маіх субяседнікаў, простых людзей, так бы мовіць, выказанае апошнім часам – трэба, каб гэты чалавек быў больш красамоўны, чым ягоны папярэднік, больш артыстычны, больш эмацыянальны... А навошта? Хіба мы выбіраем гарманіста для калгаснай вечарыні? Ці мелі мы – грамадства, дзяржава – вялікі набытак ад красамоўства, папулярнага, мадулянага голасу з тэлеэкрана? У сучасным свеце, у сучаснай палітыцы гэта ўжо даўно стала друкасым. Норма сёння, калі прамовы підуць спічрайтары, пасяўной займаюцца людзі, якія гаспадарыць на ўласнай зямлі, а тэлебачанне не паўтарае савецкі серыял: “всё о нем” і крышачку пра надвор’е.

Нам патрэбны чалавек беларусацэнтрчнага мыслення. Каб усё, што адбываецца на планеце Зямля, ён ацэньваў праз інтарэсы сваёй краіны. Важна

гэта для беларусаў ці можна абмінуць? Выгляда гэта для эканомікі краіны ці варта шукаць іншыя варыянты? Наколькі прывабна мы выглядаем на сусветных форумах, выставах, алімпіядах? Як пачуваем сябе ва ўласнай хаце? Чалавек, якога мы абяром, павінен сфармаваць каманду ідэйных аднадумцаў – і даць ёй волю ў працы. Ладзіць/рабіць з краінамі-суседзямі й не ісці на канфрантацыю з міжнароднай супольнасцю ды вядучымі дзяржавамі свету. Па-сапраўднаму клапаціцца пра людзей сваёй краіны: найперш даць ім магчымасць працаваць на поўную сілу і карыстаць з плёну гэтай працы.

Значыць, чалавек гэты мае быць па-сучаснаму адукаваны, з пачуццём уласнай годнасці, камунікабельны, абазнаны ў рэальным жыцці іншых краінаў, здольны слухаць спецыялістаў і ўласную жонку, прымаць уважаныя рашэнні, з пэўным вопытам адміністрацыйнай працы. У ягоным сэрцы, у ягонай сьвядомасці павінна жыць Беларусь – яе мова, гісторыя і культура, а не проста вясковасць і гарадзкое насельніцтва, тэрыторыя паміж Польшчай і Расеяй, кавалак постсавецкай прасторы.

Гэты мае сціслыя азначэнні не на пустым месцы паўсталі. У мяне была магчымасць назіраць за многімі вядомымі палітыкамі, еўрапейскімі ў першую чаргу, на розных імпрэзах і сустрэчах. І шматгадовая праца над паведамленнем “Хто

ёсць хто ў Беларусі” не прайшла марна... Паверце жаночай назіральнасці! Тыдні два назад выгала быць на 3’ездзе ў Гнезна, сярод удзельнікаў якога быў экс-канцлер Нямеччыны Гельмут Коль. Палітык, які асягнуў сваю мэта – зруйнаваў бярлінскі мур, злучыў падзеленую Нямеччыну ў адну краіну. Ён разумее вартасць зробленага і панарыцца гэтым. Але ў ягоных выступах адсутнічаў займеннік “я”. Увогуле не было славалюбства. Толькі жыццё і цікавыя разважанні аб надзённых праблемах Еўропы, аб тым, што трэба зрабіць дзеля еўрапейцаў. Хрысціянства і любоў да роднай зямлі па-ранейшаму яго натхнялі.

Варта і нам, беларусам, адвечныя, кансерватыўныя каштоўнасці зрабіць нормай штодзённага жыцця. З заяўленых на Кангрэсе кандыдатаў найбольш гатовы да такой працы Аляксандр Мілінкевіч. Ён разважны і адказны, цывілы і гаспадарлівы, шануе традыцыі і адкрыты да новых паведаў, умеє годна камунікаваць з рознымі людзьмі... Жонка – яго разумная і надзейная памочніца. Гэта велізарны плюс. Аляксандр Мілінкевіч найбольш адпавядае патрэбам сучаснай Беларусі, гатовы ахвярна працаваць дзеля яе. І я заклікаю ўдзельнікаў Кангрэсу прагаласаваць менавіта за яго.

Алесь Міхалевіч

Трапны выбар...

/пачатак на старонцы 2/

Да таго ж яго голас проста магічна дзейнічае на жанчын, а ад іх шмат у чым залежыць лёс выбараў. Ды й нашаму кандыдату проста не дадуць прамаўляць па радыё ці тэлебачанні, хіба што замежным. А замежнымі мовамі наш кандыдат валодае, і ўжо цяпер замежныя аўтарытэтыя выданні называюць яго “новым лідэрам нацыі”.

Усе пералічаныя недахопы Мілінкевіча характарызуюць яго як нармальнага чалавека, такога, які патрэбны Беларусі.

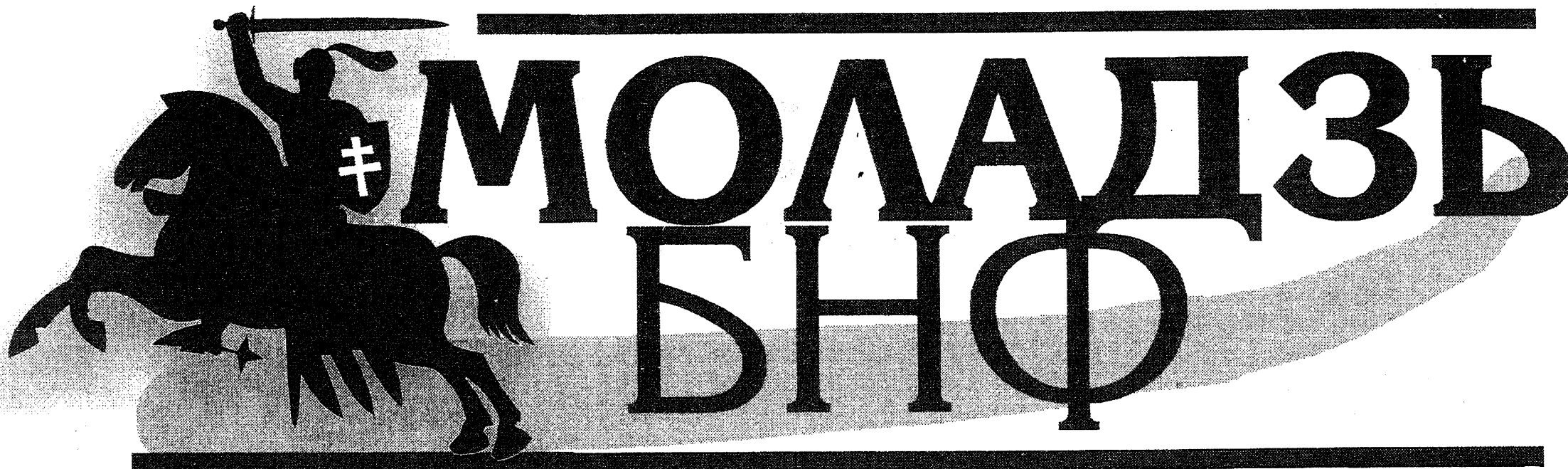
Калі ўсе партыі “Пяцёркі” пачалі вылучэнне на пасаду “адзінага” сваіх старшыняў, Вінцук Вячорка меў мужнасьць і палітычную дальнабачнасьць саступіць сваё месца кандыдату пазапартыйнаму. І на гэтым выйграў як наш Старшыня, так і ўся наша партыя. Гэта й ёсць праявай рэальнай кааліцыі, якая падтрымлівае чалавека нашых нацыянальных поглядаў.

Прэзідэнт, які прыйдзе пасля Лукашэнкі будзе павінны зрабіць дзеве асноўных рэчы: гарантаваць незалежнасьць Беларусі й вярнуць нашу краіну на шлях дэмакратычнага развіцця. А пасля саступіць сваё месца палітыкам. А самому застацца сьветлым сымбалам, такім як Вацлаў Гавэл ці Лех Валэнса. І з наяўных патэнцыйных кандыдатаў толькі Мілінкевіч здольны зрабіць неабходную працу, а пасля дабраахвотна сысці.

У 2001 годзе, калі Мілінкевіч быў кіраўніком штаба Сямёна Домаша я запытваўся: а чаму не балюеца сам Мілінкевіч? Але ў дэмакратычным лягерах тады існавала думка, што толькі чалавек з вышэйшай намэнклатуры здольны перамагчы Лукашэнку. Сакратарскі досвед у абкамах КПСС лічылася плюсам, з чым я ніяк ня мог пагадзіцца.

Мы навучыліся на памылках, і ўпэўнена можам сказаць, што толькі свой чалавек, які гатовы ісці да канца, прывядзе нас да перамогі. І калі мяне пытаюцца, ці ня будзе “праект Мілінкевіч” такім самым, як “праект Домаш”, я адказваю: “Мілінкевіч” – гэта не праект, гэта адказ незалежнага беларускага грамадства на тую ненармальнасьць, якая творыцца ў нашай краіне. А незалежнае беларускае грамадства, аб’яднаўшыся, абавязкова пераможа. І гісторыя неўміручага гуманітарнага ліцця нас у гэтым пераконвае.

Канцэпцыя Аргкамітэту моладзевай арганізацыі Партыі БНФ

Галоўнымі задачамі Аргкамітэту ёсць правядзеньне Устаноўчага сходу й наладжваньне працы моладзевай арганізацыі Партыі БНФ – “Моладзь БНФ” (далей МБНФ).

У кампэтэнцыю Аргкамітэту па стварэньні Моладзі БНФ уваходзіць: стварэньне канцэпцыі МБНФ, праграмы й рэглямэнту, вызначэньне задачаў, напрамкаў дзейнасьці МБНФ, правядзеньне Устаноўчага сходу арганізацыі. Права распуськаць арганізацыю мае Сойм Партыі БНФ.

Мэта: рэальнае яднаньне моладзі вакол Партыі БНФ, яе каштоўнасьцяў і дзейнасьці. Вяртаньне ПБНФ статусу галоўнага палітычнага і культурнага асяродку для ўсіх зацікаўленых людзей.

Бягучая задача: стварэньне напярэдадні выбараў моцнай моладзевай каманды, якая будзе шчыльна працаваць са старэйшымі сябрамі ПБНФ, магчыма, у пгтабе адзінага каньдэлата.

Тэрмін: Аргкамітэт на працягу трох месяцаў (да студзеня) рыхтуе Устаноўчы сход, які афіцыйна запачаткоўвае дзейнасьць МБНФ. Да гэтага часу сябры Моладзі БНФ займаюцца каардынаваньнем усёй наяўнай і патэнцыйнай моладзі вакол арганізацыі.

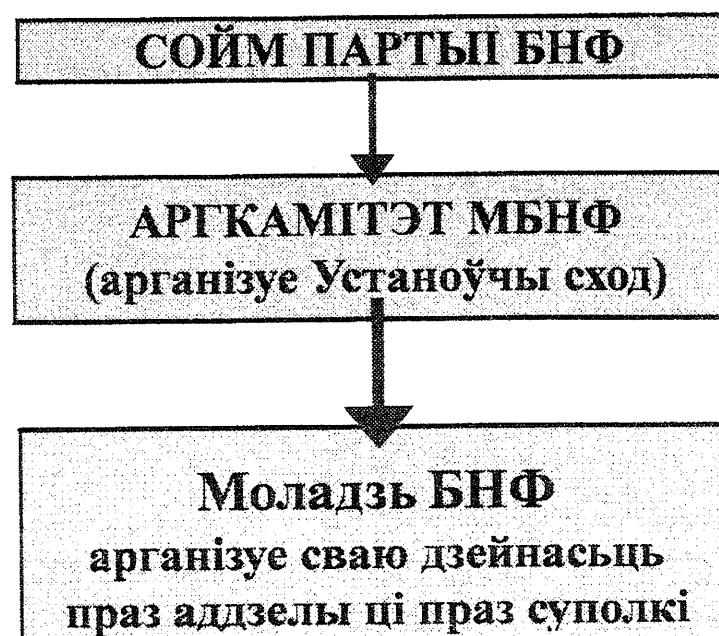
МБНФ будзе моладзевай палітычнай арганізацыяй з уласнай структурай, падпарадкаваная Партыі БНФ. МБНФ зьяўляецца моладзевай групай ПБНФ, гуртуе вакол сябе маладых сябраў ПБНФ, людзей, прыхільных да каштоўнасьцяў ПБНФ, нацыяналізму й ідэалёгіі кансэрватызму.

Кантынгент: зацікаўленая партыйная і непартыйная палітычна актыўная моладзь 16-25 гадоў.

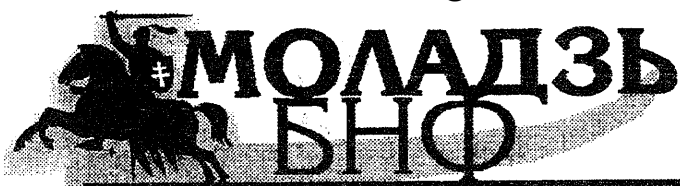
Структура
Сойм Партыі БНФ зацьвярджае сьпісам

склад Аргкамітэту, якому даручаецца стварэньне моладзевай прыпартыйнай арганізацыі МБНФ. Гэтыя людзі рыхтуюць Устаноўчы сход і канцэпцыю будучага функцыянаваньня арганізацыі.

Кіруе Аргкамітэтам, а пасля й усёй арганізацыяй, Рада, складзеная з кіраўнікоў аддзелаў, плюс старшыні й яго намесьнікі. Кіраўнікі аддзелаў арганізуюць працу ў сваім накірунку і трымаюць штотыднёвую справаздачу перад Радай МБНФ. Сябры МБНФ, уступіўшы ў арганізацыю, накіроўваюцца ў той ці іншы аддзел паводле зацікаўленасьці. (гл. схему залежнасьці >)

Як функцыянуе

Моладзь БНФ будзе адкрытай арганізацыяй. Яе сябрам можа стаць любы чалавек 16-25 гадоў, які запоўніў анкету сябра МБНФ. Яго сяброўства заканчваецца ў 25 гадоў (ці раней) пераўтварэннем з моладзевага актывіста ў партыйнага функцыянера. У 18 гадоў сябры МБНФ па жаданні ўступаюць у ПБНФ, актыўна прымаюць удзел ва ўсіх мерапрыемствах Партыі БНФ. Кіраўнікі аддзелаў, мясцовых суполак, сябры Рады абавязкова павінны з'яўляцца сябрамі ПБНФ і прымаць удзел у паседжаннях мясцовых радаў. Сябры МБНФ, якія з'яўляюцца сябрамі ПБНФ, могуць удзельнічаць у выбарах як кандыдаты Партыі БНФ.

Сябры МБНФ актыўна працуюць у складзе Моладзевага штабу адзінага дэмакратычнага кандыдата, падтрыманага Партыяй БНФ, – Алеся Мілінкевіча.

Пляцоўка

Пляцоўка для дзейнасці МБНФ – сядзіба ПБНФ, у рэгіёнах – мясцовыя сядзібы партыі. МБНФ як структура Партыі БНФ трымаецца на яе рэсурсах, але імкнецца мець уласныя крыніцы матэрыяльнай падтрымкі.

Пэрспэктыва

Многія адарваныя структуры Маладога фронту могуць з часам прыклучыцца да структураў ПБНФ, а іх сябры – да сябраў Моладзі БНФ.

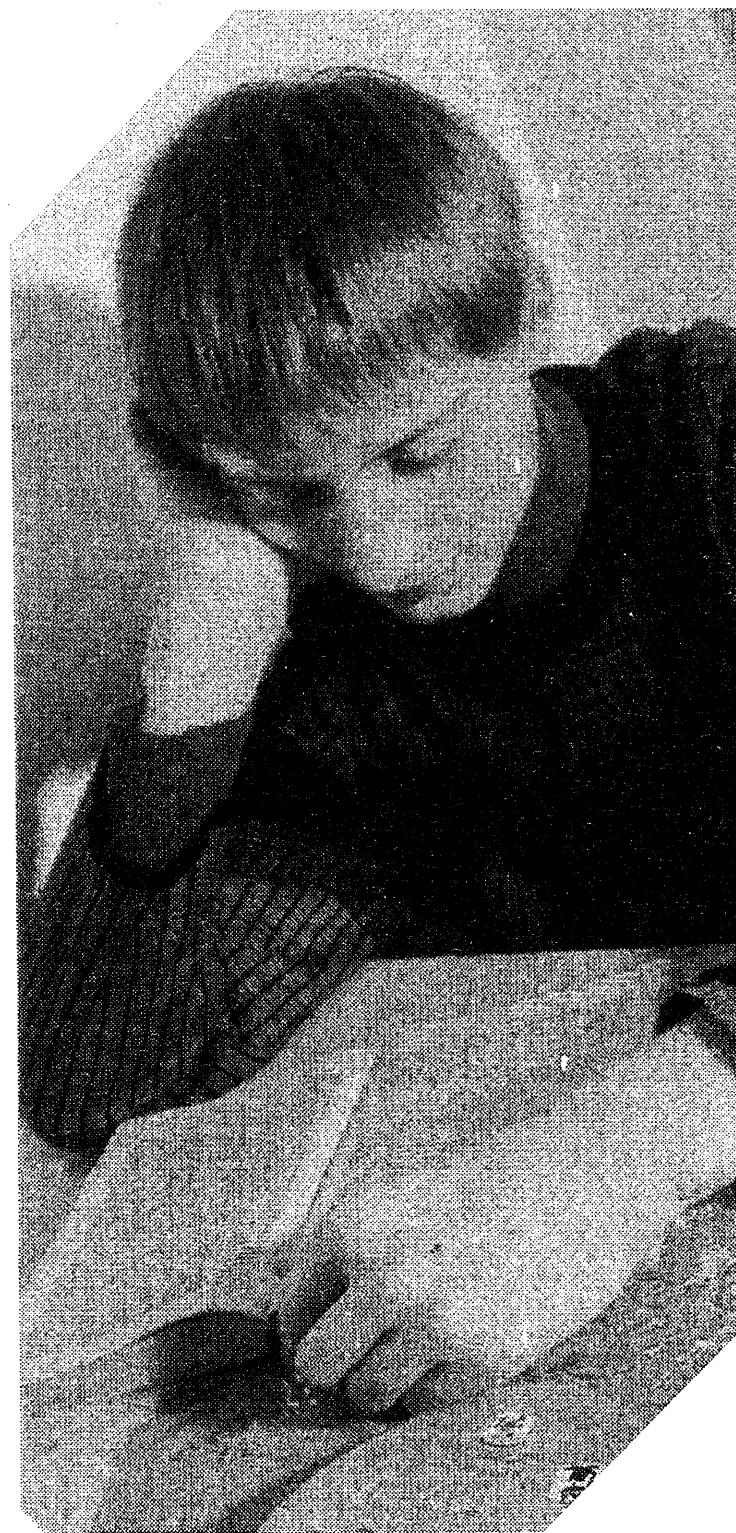
Разнастайнасць накірункаў працы

МБНФ выконвае ролю “мастка”, звязкі паміж старэйшымі й маладзейшымі актывістамі ПБНФ. Апошнія часта не знаходзяць сваю нішу ў партыйных структурах і аказваюцца па-за палітыкай альбо ў іншых арганізацыях. Праз МБНФ трэба стварыць своеасаблівыя падрыхтоўчыя курсы для моладзі дзеля ейнага лягічнага ўліцця ў дарослую партыйную працу. Менавіта таму МБНФ ставіць акцэнт на палітычнай адукацыі сваіх сябраў.

МБНФ трымае ўласную сетку партнёраў за мяжой (Літва, Польшча, Швайцарыя), разам з якімі рэалізуе дзейнасць і супольныя праекты.

Прыцягванне моладзі да дзейнасці можа адбывацца праз разнастайныя праекты. Ня трэба абмяжоўвацца палітычнымі акцыямі і кампаніямі. Сыходзячы з гэтага мы вызначылі *нацыянальна-патрыятычны, тэатральна-музычны, адукацыйны, міжнародны, спартовы* пастаянна дзейныя накірункі працы, каб кожны ахвотны меў магчымасць самарэалізацыі ў МБНФ.

Разгледзім асобна, што з сябе ўяўляе кожны аддзел. Сукупнасць дзейнасці аддзелаў і з'яўляецца дзейнасцю МБНФ.

Прапанаваны склад Аргкамітэту

Старшыня – Алесь Каліта,
намеснік старшыні – Ігар Казьмярчак
кіраўнікі аддзелаў:

1. сакратарыят – Алесь Шарафановіч
2. па сувязях з грамадзкасцю – Макар Ваўчок
3. культурніцкі – Сяржук Семянюк і Яўген Неткачэў
4. навучальны – Франак Вячорка
5. спартовы – Яўген Пугач
6. рэдакцыйная рада газэты МБНФ – Каця Маркоўская
7. міжнародны – Антось Юркавец

Сакратарыят МБНФ

(канцэпцыя склаў Алесь Шарафановіч, значна скарачана.)

Мэты:

1. Супрацоўніцтва і каардынацыя дзейнасці ўсіх аддзелаў МБНФ;
2. Каардынацыя і дапамога ў арганізацыі і развіцці рэгіянальных структураў МБНФ;
3. Выкананне ролі “аддзелу кадраў”;
4. Вядзенне дакументальнай справаздачы дзейнасці ўсёй структуры МБНФ.

Накірункі дзейнасці:

Канцэлярыскі займаецца напісаннем, сістэматызацыяй, захоўваннем дакументацыі (праграмаў паседжанняў, праграмаў дзейнасці і інш.), вядзеннем фінансавага ўліку і вядзеннем ўліку новых сябраў арганізацыі.

Стратэгічны займаецца складаннем раскладу працы аддзелаў, вырашэннем арганізацыйных пытанняў (напрыклад, пошукам памяшкання для правядзення сходу), інфармаваннем сябраў МБНФ пра мерапрыемствы, плянаваннем паседжанняў, складаннем праграмаў паседжанняў, сустрэчаў, сходаў.

Каардынацыйны займаецца каардынацыяй дзейнасці ўсіх аддзелаў, аналізам, статыстыкай і назіраннем за выкананнем рашэнняў і праграмаў, прынятых на паседжаннях аддзелаў ці Рады МБНФ, каардынацыяй і дапамогай ў арганізацыі і развіцці рэгіянальных структураў МБНФ.

Рэдакцыйная рада газэты «Молодзё БНФ»

Газэта Молодзі БНФ павінна мець інфармацыйна-адукацыйны характар і збольшага падпарадкоўвацца прынцыпу пераемнасці з афіцыйным друкаваным выданнем Партыі БНФ «Навіны БНФ».

Мэта

Асноўная мэта газэты «Молодзё БНФ» – данясенне да маладога пакалення беларусаў альтэрнатыўнай дзяржаўным СМІ інфармацыі пра палітычныя, сацыяльныя, культурныя жыццё краіны.

Задачы

1. інфармаваць моладзь пра значныя падзеі, партыйнае жыццё;
2. мабілізаваць моладзь ў неабходных сытуацыях;
3. быць інфармацыйным каналам навучальнай, агітацыйнай, праграмай ды іншых камісіяў;
4. распаўсюджаць тэзы паседжанняў дыскусійнага клубу;
5. рабіць прамоцыю лідэрам Партыі БНФ сярод моладзі;
6. адукоўваць, а таксама натхняць людзей да працы, спрыяць вызначэнню іх асабістых палітычных каштоўнасцяў, папулярызацыі й прамоцыі фронтаўскіх традыцыяў і дасягненняў, кансерватыўных і дэмакратычных каштоўнасцяў;
7. служыць дыскусійнаю трыбунаю для маладых фронтаўцаў, якія маюць што сказаць сваім раўналеткам;
8. аансаваць значныя падзеі (канцэрты беларускіх гуртоў, палітычныя і грамадзкія акцыі, імпрэзы, вечарыны ды інш.).

Аўдыторыя выдання

моладзь Партыі БНФ;
удзельнікі дыскусійнага клубу;
незаангажаваныя ў палітыцы маладыя людзі, што наведваюць мерапрыемствы, якія ладзяцца на Сядзібе Партыі БНФ (напрыклад, наведнікі Фан-клубу беларускай музыкі);

знаёмыя студэнты ВНУ, каледжаў, вучні старэйшых класаў сярэдняй школы;

выпускнікі й навучэнцы Беларускага гуманітарнага ліцэю імя Якуба Коласа;

рэгіяльная моладзь.

Месцы распаўсюду

Сядзіба Партыі БНФ;
Сядзіба ТБМ;
універсітэты;
школы;
рэгіёны.

Пэрыядычнасць

2 разы на месяц.

Дзень выхаду першага нумару – 24.10.2005.

3 прычыны таго, што для газэты будуць назапашвацца розныя па тэматыцы матэрыялы, мае сэнс выпускаць два гатункі газэты «Молодзё БНФ»:

«Соймавы» нумар (укладшы да газэты «Навіны БНФ») – выходзіць да паседжання Соймы Партыі БНФ, накіраваны пераважна на рэгіяльную моладзь (разам з сябрамі соймы нумар будзе раз'язджацца па рэгіёнах), утрымлівае сур'ёзныя праблемныя артыкулы, інтэрвію са старэйшымі фронтаўцамі, аналітычныя матэрыялы.

Звычайны нумар – выходзіць праз 2 тыдні пасля паседжання Соймы Партыі БНФ, да паседжання Молодзёвай Камісіі, накіраваны на менскую моладзь, утрымлівае пераважна інфармацыю пра менскія падзеі, тэматычныя рубрыкі (калёнкі); тэзы паседжанняў дыскусійнага клубу.

Аб'ём

8 палосаў фарматам А4.

Структура рэдакцыйнай калегіі

Кіраўнік Рэдакцыйнай рады

Галоўны рэдактар

Вярстальшчык

Адказныя за напісанне артыкулаў і інтэрвію

Карэктар

Фотакарэспандэнт

Каця Маркоўская,
скарочана

Макар Ваўчок

Адзел па сувязях з грамадзкасцю (значна скарачана)

Важнасць адзелу па сувязях з грамадзкасцю сёння разумеюць кожны. Безь яго дзейнасці немагчыма існаванне ніякага палітычнага аб'яднання, якое мае на мэце папаўняць свае шэрагі новымі людзьмі. Імідж МБНФ ляжыць на плячах гэтага адзелу. Менавіта ад яго залежыць, як будзе ўспрымацца людзьмі тая ці іншая акцыя, заява ці пастанова МБНФ, ці яны зацікавяцца і, магчыма, далучацца. А ў нашых варунках кожны чалавек каштоўны.

Мэта

Асноўная мэтаю PR адзелу (адзел па сувязях з грамадзкасцю, далей PR) з'яўляецца дасягненне максымальнай вядомасці й падтрыманне станоўчага іміджу Партыі БНФ і МБНФ сярод маладой часткі грамадства шляхам выкарыстання самых сучасных PR-тэхналогій.

Задачы

1. Распрацоўка лёзунгаў, заклікаў, сьлёганаў, лагатыпаў, сымболікі – усяго, што датычыць іміджу Молодзі БНФ.
2. Дызайнерскае афармленне, перадпрыят падрыхтоўка прадукцыі (улёткі, буклеты, брашуры). Арганізацыя распаўсюду, разьвешвання, расклейкі зробленых матэрыялаў.
3. Распрацоўка і выданне анкетаў на ўступленне ў МБНФ. Іх распаўсюд.
4. Выпрацоўка фармату, зместу й выгляду вулічных і нявулічных акцыяў, прасектаў так, каб яны мелі найбольшую інфармацыйную эфектыўнасць.
5. Стварэнне Сайту МБНФ зь інфармацыяй пра арганізацыю й аўтаматычнай стужкай навінаў, якую сябры Рады змогуць абнаўляць самастойна.
6. Правядзенне сумесна з Адукацыйным аддзелам вузкапрофільнай адукацыі па PR-тэхналогіях, дызайну, маркетынгу. Пасля заканчэння адукацыйнага пэрыяду ўсе слухачы курсу здаюць іспыт. Толькі тыя навучэнцы, якія паспяхова здалі іспыт, атрымаюць допуск да дзейнасці ў PR-адзеле ў якасці яго сябраў.
7. Правядзенне сацыяльных даследаванняў і апытанняў дзеля высвятлення ступені даверу грамадзянаў да Партыі БНФ і ўзроўню пазнавальнасці брэнду МБНФ. Правядзенне кампаніі «Пытаньне-Адказ», суб'ектамі каторай з'яўляюцца як насельніцтва краіны ў цэлым, так і кіраўніцтва ПБНФ.
8. Правядзенне маніторынгу моладзёвай думкі ў самой партыі і па-за яе межамі.

Структура

Будуць створаны наступныя суполкі: дызайнерская альбо мастацка-афармленчая (якая займаецца распрацоўкай лягатыпаў, заклікаў, сьлёганаў і інш.), суполка па распаўсюду, магчыма стварэнне іншых суполак са згоды кіраўніка адзелу.

Спартовы АДДЗЕЛ

Яўген Пугач

Мэта: фізічнае выхаванне сябраў і папулярызаванне ідэяў БНФ, прыцягненне моладзі праз спорт да палітыкі.

Задачы:

1. Карпаратыўны адпачынак сябраў МБНФ, падчас якога адбываюцца неформальныя сустрэчы нашых сябраў (асабліва гэта важна для моладзі з рэгіёнаў), іх аднаўленне і выпрацоўка каманднага духу. Моладзь зараджаецца энэргіяй, якая так неабходна ў нашай дзейнасці. На карысць нам ідзе чаргаванне працы з адпачынкам дзеля захавання і павелічэння «эфектыўнасці».
2. Арганізацыя спартовых мерапрыемстваў з запрашэннем непартыйнай моладзі, падчас якіх мы, па-першае, зоймём гэтую моладзь карыснай для іх справай; па-другое, створым ёй умовы для адпачынку, фізічнага выхавання і проста дамо магчымасць весела правесці свой вольны час.
3. Прамоцыя беларускай мовы і нацыянальных сымбляў. Кожнае мерапрыемства будзе адбывацца ў беларускамоўным асяроддзі пад нацыянальнымі сымблямі, што паспрыяе прамоцыі беларускай мовы. Моладзь у будучыні ня будзе цурацца сваіх нацыянальных сымбляў, будзе ганарыцца сваім знаёмствам з «БНФаўцамі» і, магчыма, захоча афіцыйна стаць часткай нас. Гэтыя моладзья людзі будуць распавядаць сваім знаёмым, сябрам, сваякам, што нядаўна адпачывалі разам з фаніямі хлопцамі і дзяўчатамі. І вядома, хтосьці з іх далучыцца да нас.

Культурніцкая камісія

(склалі канцэпцыю Сяргук Семянюк, Яўген Неткачэў, значна скарачана)

Ня кожны чалавек, які падтрымоўвае погляды Партыі БНФ, хоча займацца палітыкай. Але ня ў якім разе нельга «губляць» гэтых людзей. Вядома, што шмат, калі не большыня новых сябраў далучаецца да дзейнасці менавіта праз культурніцкія імпрэзы ды мастацкія акты.

Мэта:

Пашырэнне сярод моладзі нацыянальных ідэалаў і каштоўнасцяў.

Арганізацыя культурніцкага жыцця МБНФ. Выхаванне самасвядомасці сярод моладзі, любові да Радзімы, мовы, гісторыі і г.д.

НАВУЧАЛЬНЫ АДДЗЕЛ

Франак Вячорка

Навучальны аддзел ёсць стратэгічным аддзелам МБНФ. Ён нясе адказнасць за выкананне аднаго з двух найважнейшых накірункаў дзейнасці арганізацыі – палітычная адукацыя з прыцягненнем моладзі да каштоўнасцяў Партыі БНФ.

Задачы аддзелу

1. Палітычная адукацыя сябраў МБНФ
2. Выхаванне кансэрватыўных каштоўнасцяў
3. Стварэнне адзінай каманды МБНФ, прыцягненне сябраў МБНФ да каманднай арганізацыйнай працы
4. Праца з новымі сябрамі МБНФ, уключэнне іх у курс справы
5. Вызначэнне кожнаму сябру МБНФ профілю дзейнасці ў арганізацыі і накіраванне ў адпаведную камісію
6. Па выхадзе з МБНФ, сумесна з Камісіяй партыйнага навучання, вызначэнне чалавеку профілю дзейнасці ў Партыі БНФ, адпаведна яго пажаданням і здольнасцям
7. Абмен досведам паміж дасведчанымі фронтаўцамі й моладзьдзю, паміж актыўнымі маладзёнамі.
8. Арганізацыя Дыскусійнага клубу, адкрытых лекцыяў на стратэгічныя тэмы, напрыклад, «Што ёсць Партыя БНФ», «Што ёсць ідэалёгія? Што ёсць кансэрватызм?»
9. Прэзентацыя МБНФ новым і патэнцыйным сябрам арганізацыі.

Людзі, якія будуць далучацца да Моладзі БНФ, могуць ствараць суполкі «па інтарэсах». Самі людзі павінны ініцыянаваць стварэнне такіх суполак. Умоўна кажучы, калі чалавек захапляецца тэатрам – ён стварае тэатральную суполку/гурток. Рэгулярнымі павінны быць вечарыны: літаратурныя, мастацкія, куды запрашаюцца як вядомыя, так і пачынаючыя літаратары. Важна спрабаваць арганізоўваць выставы, канцэрты (імправізаваныя і ня толькі). Культурніцкая дзейнасць павінна ўключыць у сябе распрацоўку перформансаў ды мастацкіх акцыяў. Як паказвае досвед, такія акцыі зьяўляюцца эфектыўнымі й прыцягваюць «людзей з вуліцы». Нялішнім было б і выданне літаратурнай газеты, дзе маглі б друкавацца ня толькі сябры партыі, але й звычайная моладзь. Аматы кампутараў могуць займацца перакладамі праграмаў на беларускую мову, стварэннем сайтаў, кампутарных гульняў ды праграмаў.

Самым актыўным чынам неабходна ўдзельнічаць у адзначэнні важных для Беларусі падзей: 8 верасня, Слуцкі збройны чын, Дзяды, 25 сакавіка і да т.п.

Дзейнасць

- Арганізацыя прэзентацыі Партыі БНФ для моладзі ў выглядзе неформальнай сустрэчы, з патлумачваннем фронтаўскіх каштоўнасцяў, расповедам пра гісторыю БНФ, яго лідэраў/ 3 удзелам кіраўніцтва Партыі, сябраў Камісіі партыйнага навучання. Для новых і патэнцыйных сябраў МБНФ. Штомесяц. У Менску і рэгіёнах

- Трэнінг на тэму «Ідэалёгіі»: што ёсць кансэрватызм, чым ён розніцца ад лібэралізму. Якія каштоўнасці кансэрватызму й іншых ідэалёгіяў. Гэта можа зрабіць Аляксей Крукоўскі, Аляксей Янукевіч (паводле ўзору нядаўніх рэгіянальных сустрэчаў з актывістамі моладзевага руху Беларусі). У Менску і рэгіёнах

o Выданне кішэннага падручніку па асновах паліталёгіі, з падрабязным тлумачэннем, што ёсць кансэрватызм. Сьнежань.

- Сэмінары на палітычныя тэматыку. Фонд імя Льва Сапегі правядзе трэнінг па мясцовым самакіраванні, аб'яднанне «РЭЙ» можа – па палітычным лідэрстве. Тэмы «Вядзенне выбарчай кампаніі», «Public relations у палітыцы» і інш., з удзелам трэнэраў і экспертаў. У Менску і рэгіёнах

- Удзел у Эўрапейскім моладзевым парлямэнце. Прэзентацыя на ім сваёй арганізацыі з мэтай наладжвання новых кантактаў і працягнення новых сябраў да МБНФ.

- Аднаўленне кантактаў з партнёрамі ў Літве («Маладыя кансэрватары»), развіццё супрацы з польскімі калегамі («Малады цэнтр» і інш.), правымі моладзевымі рухамі ва Украіне. Супольныя сэмінары, практы дзеля абмену досведам і навязвання шчыльнейшых кантактаў. Напрыклад, лістапад – Люблін. Сьнежань – Вільня. Падтрыманне кантактаў са швайцарскай праваабарончай арганізацыяй CODAP, удзел у іх імпрэзах 10 сьнежня ў Жэнэве і Лазане. Адказныя Каця Маркоўская, Франак Вячорка, Макар Ваўчок

- Юрыдычнае навучанне. Юрыдычная камісія Партыі БНФ правядзе інструктаж па праўнай тэхніцы бясспецы для сябраў Моладзі БНФ, прэзентацыя Канспіратару. Сьнежань выдаць юрыдычны дапаможнік для маладых фронтаўцаў, што будзе асабліва актуальна і неабходна напярэдадні выбарчай кампаніі. (Уладзь Лабковіч, Алесь Каліта)

- Моладзевы дыскусійны клуб. Супольны праект Моладзі БНФ і «Цэнтру Супольнасць». Адкрытыя сустрэчы моладзі (15-25 гадоў) з дыскусіяй на вызначаную загадзя актуальную тэму/ Штосераду, 18.00. Адказная Іна Кебікава

Талака ў Курапатах

Ціхі й пашанотлівы дзень памяці продкаў Дзяды, які прыпадае на пералом кастрычніка й лістапада, у новай беларускай гісторыі стаўся й днём паклікання ў барацьбе за свабоду. Нездарма за царскім часам забаранялі паэму Адама Міцкевіча «Дзяды», сюжэт якой уgruntаваны на беларускай традыцыі ўшанавання продкаў. А 30 кастрычніка 1988 году, калі велічнае шэсцьце менчукоў да Курапатаў было гвалтам разагнанае савецкай міліцыяй, стала хростам для Беларускага Народнага Фронту.

Сёлета мы ўшануем Дзяды, як заўсёды, годна. У суботу, 29 кастрычніка, а 10-й гадзіне Партыя БНФ ладзіць традыцыйную дзядоўскую талаку ў Курапатах. А 12-й гадзіне на вяршыні курапатаўскага ўзгорку будзе ўрачыста адкрытая памятная табліца, якую замест скрадзенай вандаламі падрыхтавалі грамадзкая ініцыятыва ў абарону мэмарыялу Курапаты й таварыства «Мэмарыял». 29 і 30 кастрычніка мясцовыя арганізацыі Партыі БНФ ушануюць мясціны, звязаныя з памяшчэннем пра бязьвінна пацярпелых ад савецкага рэжыму, у менскіх Лошыцкім яры, у парку Чалюскінцаў, а таксама ў іншых гарадах краіны.

Неўзабаве з'езд

Юры ГЕМБІЦКІ,
Уладзімер ЛАБКОВІЧ

17 і 18 снежня адбудзецца чарговы зезд Партыі БНФ і грамадскага аб'яднання БНФ «Адраджэньне». Ён вельмі важны, бо пройдзе напярэдадні прэзідэнцкай кампаніі, дзе Партыя БНФ бярэ ўдзел як складнік кааліцыі на карысць адзінага кандыдата — Аляксандра Мілінкевіча.

Партыя плённа спрацавала ўлетку, падчас ладжання раённых сходаў, атрымала карысны досвед. Цяпер гэтую працу трэба арганізацыйна паўтарыць: у межах г.зв. міжраённых (тэрытарыяльных) сходаў абраць дэлегатаў на зезд. Ён будзе прадстаўнічы, але нешматлюдны. Агулам чакаецца, што ў працы з'езду возьмуць удзел 155 дэлегатаў з усяе краіны.

Не забывайма, што да партыйных захадаў, у прыватнасці, да з'езду як найвышэйшага партыйнага органу, будзе прыкаваная ўвага міністэрства юстыцыі, бо ўлетку была прынятая новая

рэдакцыя закону аб палітычных партыях. Асноўныя выклікі палягаюць у тым, што партыя згубіла афіцыйную рэгістрацыю ў абласных упраўленнях юстыцыі, і шмат якія рэгіёны на з'ездзе ня маюць права прадстаўніцтва, бо не пастаўленыя на афіцыйны ўлік. Значыць, будуць усе афіцыйныя структуры.

Варта рыхтавацца да таго, што зезд пройдзе ў досыць цяжкіх умовах. Партыя, безумоўна, будзе афіцыйна прасіць даць залю для правядзення форуму. Але, ведаючы сумны досвед усіх дэмакратычных партыяў цягам двух апошніх гадоў, вымушаных збірацца ў сядзібе БНФ, ня трэба моцна спадзявацца на іншую залю. Сядзіба БНФ у стане, у разе форс-мажору, чарговы раз з'мясціць дэлегатаў з'езду БНФ «Адраджэньне» і Партыі БНФ. У кожным разе важна, каб зезд адбыўся арганізавана й спакойна, бо ён стане вялікай партыйнай

нарадай перад пачаткам кампаніі, асноўны цяжар якой прыпадзе якраз на нас, фронтаўцаў.

Асноўнае пытанне з'езду — задачы Партыі БНФ у палітычнай кампаніі 2006 году, а таксама справядзача кіраўніцтва партыі аб зробленай за два гады працы з ацэнкай дзейнасці кожнага кіраўніка цэнтральнага й рэгіянальнага роўняў. І, натуральна, абраньне старшыні, намеснікаў і Сойму партыі.

Дарэчы, арганізацыйна-праўная камісія выйдзе з прапановамі чарговы раз скараціць колькасць сябраў Сойму. Нагадаем: у 2001 годзе зезд зацвердзіў лічбу 55, два гады таму — 49. Зараз прапануецца скараціць колькасць сябраў Сойму да 41 чалавека для большай мабільнасці, эфектыўнасці дзеяння, зручнасці склікання й хуткасці прыняцця рашэнняў. Таксама прапануецца паменшыць і колькасць намеснікаў — з 4-х да 3-х.

Асаблівае значэнне вонкавых дачыненняў у дзейнасці дзяржаўных органаў БНР сёння абумоўлена дзвюма акалічнасцямі. Па-першае, гэта вынікае з факту дзеяння дзяржаўных структураў БНР на эміграцыі - у замежжы. Рада БНР выконвае абавязкі Парлямэнту на Выгнанні, а Прэзідыюм Рады - абавязкі ўрада на Выгнанні. Па-другое, засяроджаньня на вонкавых дачыненнях вымагае і самая мэта існаваньня Рады БНР сёння: яна ня ў тым, каб "вярнуцца да ўлады" ў Менску - але каб перадаць свой гістарычны мандат, паўнамоцтвы, дзяржаўную пераемнасць БНР новай дэмакратычна сфармаванай уладзе ў незалежнай беларускай рэспубліцы. [Варта аддаць належнае мудрасці Старшыні Рады БНР Я. Сажыча, які адхіліў спробы Пятра Краўчанкі зарганізаваць здачу паўнамоцтваў БНР на карысць урада Кебіча.] Гэткая акурат мэта вымагае ад Рады БНР і яе Прэзідыюму ў замежжы спрыяць ва ўсемагчымыя спосабы прыходу адпаведнага кіраўніцтва да ўлады ў Беларусі.

ў 1990-х, ды ў прыцягненні ўвагі палітыкаў і ўрадоўцаў ЗША (а таксама амэрыканскай і канадскай прэсы) да справы абароны незалежнасці і дэмакратыі Беларусі апошнім часам - вялікая заслуга дзейнасці Старшыні ды радных БНР у Вашынгтоне ды Атаве. Кааптацыя ў Раду БНР новых сяброў і актывізацыя дзейнасці Рады ад сярэдзіны 1990-х спрычынілася да аднаўленьня дзейнасці Рады таксама ў Эўропе. Гэтану асабліва спрыяла далучэнне прадстаўнікоў "новай" сьвядомай эміграцыі ў краінах Эўразьвязу да старых беларускіх арганізацыяў, што ядналі асобаў на грунце ідэалаў БНР і прызнаньня паўнамоцтваў Рады; у іншых месцах паўсталі новыя арганізацыі на такім грунце.

Сёння вонкавыя справы вядуцца Радаю БНР і яе Прэзідыюмам на трох узроўнях. Па-першае, на ўзроўні Старшыні ды Сакратарыяту Вонкавых Справаў. Найноўшым

арганізацыяў, што прызнаюць і падтрымліваюць яе дзейнасць. Напрыклад, Згуртаваньне Беларусаў Вялікай Брытаніі - аддае ідэалам 25 сакавіка і зважае на палітычны кірунак Рады БНР.

Напрацягу апошніх гадоў у інфармацыйна-прадстаўнічай дзейнасці і кантактах Рады БНР можна зазначыць некалькі пунктаў

- заахвочаньне міжнародных дзеяньняў дзеля абароны правоў чалавека ў Беларусі;
- даядзеньне на Захадзе ролі расейскага фактару: у Беларусі (ды паўсюль у рэгіёне)

Мікола Пачкаеў

Голас вольнай Беларусі ў вольным сьвеце.

Гэтак толькі натуральна, што ў шэрагу дзейных сёння сакратарыятаў. Гістарычна, міністэрствы ўрада БНР называюцца "сакратарыятамі" менавіта Сакратарыят Вонкавых Справаў застаецца найбольш актыўным і мае найбуйнейшы склад сяброў. З прычыны адметнасцяў дзейнасці Рады і ўрада (Прэзідыюму Рады) БНР у Беларусі ды цяпер на Выгнанні, абавязкі Сакратара Вонкавых Справаў часта сумяшчаў Старшыня - што мае месца і сёння.

Пачаткова на эміграцыі дзейнасьць кіраўніцтва БНР засяроджвалася ў Эўропе (Каўнас, (Коўна) Прага, Парыж); пэўны час яшчэ працавалі дыпляматычныя, консульскія ды вайскова-дыпляматычныя місіі БНР у эўрапейскіх краінах (і Турэччыне). У паваенным часе, у дачыненнях з заходнімі ды эміграцыйнымі ўрадамі аўтарытэту Рады БНР спрыяў таксама факт, што нават пад нацыскай акупацыяй у Празе Старшыня В. Захарка адмовіўся ад хаўрусу з гітлераўскай Нямеччынай. Да канца 1980-х Рада і ўрад БНР на Выгнанні былі ў шчыльнай супрацы з эміграцыйнымі ўрадамі іншых краінаў Цэнтральнай і Ўсходняй Эўропы (нп. у рамках "Парыскай Лігі"). Аднак паколькі пасля М. Абрамчыка (1903-1970) наступныя старшыні Рады стала знаходзяцца ў краінах Паўночнае Амэрыкі, далей большае разьвіцьцё мелі кантакты ў ЗША і Канадзе. У інфармаваньні грамадства ЗША і Канады аб праблемах наступстваў Чарнобылю ў Беларусі

прыкладам гэтага - візыт Высокай дэлегацыі БНР Дэлегацыя на чале са Старшынёй Івонкай Сурвілай ўключала таксама Сакратара Ўнутраных Справа Вячку Станкевіча, Намесьніка Старшыні Сяргея Навумчыка і сябра Сакратарыяту Вонкавых Справаў Міколу Пачкаева ў эўрапейскія інстытуцыі ў Брусэлі на пачатку кастрычніка. Адбыліся сустрэчы з кіраўніцтвам найбуйнейшых фракцыяў Эўрапейскага парлямэнта, дзвух органаў Эўрапейскай Камісіі, ды Палітычнага адзьдзелу Офіса Хаў'ера Саліяны - Высокага Прадстаўніка Эўразьвязу ў пытаньнях агульнай вонкавай палітыкі ды ў галіне бясьпекі [выканаўчыя вограны Эўразьвязу міністэрскага ўзроўню].

Па-другое, абавязкі сталага прадстаўніка БНР у паасобных краінах паводле пасады выконвае старшыня мясцовага сэктару Рады - або, з ўпаўнаважаньня Старшыні, іншы радны. Прыкладам можа служыць дзейнасьць сэктару Рады ў Вялікабрытаніі, што праводзіць актыўную інфармацыйна-прадстаўнічую дзейнасьць на карысць Рады БНР, яе Прэзідыюма і Старшыні, у стасунках з брытэйскімі палітыкамі і Міністэрствам Замежных Справаў, а таксама амбасадамі шэрагу краінаў у Лёндане.

Па-трэцяе, у паасобных краінах справа "лёббінгу" адпаведна поглядаў Рады належыць да мясцовых беларускіх асаблівай увагі:

Расея абаліраецца ў сваім уплыве на анты-дэмакратычныя сілы, а таксама пагражае незалежнасці, ствараючы гэтак патэнцыял буйных узрушэньняў;

- стварэньне крыніцаў аб'ектыўнай інфармацыі для Беларусі;
- заахвочаньне вонкавай падтрымкі дэмакратычнай грамадзянскай супольнасьці і арганізацыяў у Беларусі.
- заахвочаньне стварэньня для беларускай моладзі новых магчымасьцяў знаёміцца з ладам жыцця ў вольных, дэмакратычных краінах,
- заклік да большай прысутнасьці Эўрапейскіх інстытуцыяў у Менску.

Як прыклад - сярод пытаньняў, што ўздымаліся Высокай дэлегацыяй БНР ў Брусэлі, была справа стварэньня Фонда Салідарнасьці: дзеля гуманітарнай падтрымкі асобаў (ды іх родных), што знайшліся бы ў цяжкім матэрыяльным становішчы з прычыны перасьледу за палітычную дзейнасьць, дзеля стыпэндый студэнтам, выключаным з ВНУ з палітычных матываў, і г.д.

Замежнапалітычная дзейнасьць Рады БНР: голас вольнай Беларусі ў вольным сьвеце

(пачатак на старонцы 12)

Беларуская дэлегацыя заклікала таксама, каб фінансы, прызначаныя раней Эўразьвязам Беларусі на “тэхнічную дапамогу”, але не скарыстаныя з прычыны адмовы ўладаў РБ ад супрацоўніцтва, былі перанакіраваны на карысьць Беларусі ў іншы спосаб: для падтрымкі беларускай грамадзянскай супольнасьці і незалежных крыніцаў інфармацыі.

Праз колькі дзесяцігодзьдзяў Рада БНР на эміграцыі змагаецца за рэалізацыю ідэалаў 25 сакавіка - ідэалаў беларускай нацыянальнай незалежнай дэмакратычнай дзяржаўнасьці. Напрыканцы аднак трэба зазначыць, што - хаця Рада БНР на Выгнаньні шчыльна трымаецца прынцыпаў непартыйнасьці - падтрымка яе дзейнасьці з боку дэмакратычных грамадзкіх ды палітычных арганізацыяў Беларусі надзвычай важная. Для Рады гэта важна перадусім маральна, а таксама бо гэтка падтрымка дадае вагі аргументам яе прадстаўнікоў ў іх дзейнасьці - спрыяць як найхутчэйшаму ўсталяваньню дэмакратычнае ўлады ў незалежнай беларускай дзяржаве. Сёньня і надалей Рада БНР захоўвае пераемнасьць беларускай нацыянальнай дэмакратычнай дзяржаўнасьці ды застаецца голасам гэткае Беларусі ў замежжы.

Юры Гембіцкі

адным абзацам

Хто яшчэ тут беспрацоўны?

Зьмены ў закон аб занятасьці насельніцтва, якія падрыхтаваныя для прыняцьця Палатай прадстаўнікоў на восеньскай сэсіі, уведзюць больш жорсткія патрабаваньні для атрымання статусу беспрацоўнага. А калі хто ня ўладкаваўся на працы больш за тры гады, будучь пазбаўленыя такога статусу, а разам зь ім - і пасобія. А калі беспрацоўнага будзе накіроўваць на прафэсійную перападрыхтоўку раённы аддзел занятасьці, дык такія людзі таксама будучь ўжо лічыцца працоўнымі. Так, трохі-патроху, хутка афіцыйная статыстыка палічыць, што беспрацоўных у краіне не засталася зусім.

На рынках - без абутку

Беларускія вытворцы абутку, занепакоеныя тым, што ў Беларусь імпартуецца ўсё больш кітайскага абутку, пазначанага як расейскі (доля такога абутку, па іх зьвестках, складае 60 %), прапануюць ураду забараніць гандаль абуткам на рэчавых рынках краіны й ўвесці ліцэнзаваньне гандлю абуткам. У дадатак да гэтага беларускія абутковыя прадпрыемствы прапануюць дзяржаўнаму мытнаму камітэту больш пільна сачыць за сэртыфікатамі паходжаньня тавараў, якія ўвозяцца ў Беларусь з Расеі.

Дыягназ сельскай гаспадаркі

У беларускай сельскай гаспадарцы склалася складаная сытуацыя. Пра гэта з усёй сьмеласьцю паведаміў міністр сельскай гаспадаркі й харчаваньня Леанід Русак. За першыя паўгады выручка ад рэалізацыі прадукцыі павялічылася ў параўнаньні з 2004 годам на 574 мільярды рублёў, а затрачана на яе вытворчасць - на 715 мільярдаў. А больш за 40 % прыбытку было сфармавана за кошт датацыяў з рэспубліканскага й мясцовых бюджэтаў. Запозыка перад вытворцамі ўзрасла на 800 мільярдаў рублёў.

Юры Гембіцкі

Кошты б'юць рэкорды

Кошты на жылло працягваюць расьці. У верасьні адбыўся чарговы скачок. Сярэдні кошт квадратнага мэтра аднапакаёвай кватэры на другасным рынку жылля ўпершыню дасягнуў адной тысячы даляраў. І кошты працягваюць расьці.

Яшчэ чатыры гады таму аднапакаёвую кватэру ў Менску можна было набыць за 6 тысячаў даляраў. Зараз меней, чым 30 тысячаў, у сталіцы не каштуе ніводная кватэра. Сярэдні кошт аднапакаёвае - 35 тысячаў, двухпакаёвай - 43, трохпакаёвай - амаль 50. Прычынаў некалькі. Па-пешае, будаўнічая галіна й галіна вытворчасці будаўнічых матэрыялаў вельмі энэргаёмістыя. Плюс увесь час ня падае попыт, які стабільна перавышае прапанову. Сюды ж трэба дадаць рост ільготаў для шэрагу сацыяльных катэгорыяў. Напрыклад, нядаўна на зьездзе БРСМ А.Лукашэнка зноў абяцаў прэфэрэнцыі моладзі што да коштаў на кватэры. Дзіўная сытуацыя: колькасьць ільготных крэдытаў перавышае вытворчыя магутнасьці будаўнікоў. Сёлета горад Менск плянуе ўвесці ў эксплуатацыю 840 тысячаў кв.мэтраў жылля. У наступным - 1 мільён. Нічога не дапамагае. Рыэлтары кажуць, што вялікую колькасьць жылля на першасным рынку практычна оптам скупаюць расейцы. А потым перапрадаюць праз агенцыі, праз другасны рынак. А калі Расея вызначыць на будучы год новыя цэны на газ і электрычнасьць, то зімой у Беларусі трэба чакаць чарговы віток падвышэньня коштаў на жылло.

Праблема палягае ў тым, што дзяржава кантралюе продаж будаўнічых паслугаў, рынак зямлі і не дапускае на рынак кампаніі, якія маглі б істотна пашырыць продаж паслугаў і кватэраў. Упраўленьні капітальнага будаўніцтва - менскі і абласны УКСы, якія будуць кватэры, разам зь Міністэрствам архітэктуры жорстка кантралююць гэты рынак, і менавіта яны ёсьць галоўнымі адказнымі, што кошты на жылло ўзьляцелі на ўзровень праскіх, пецябурскіх, будапешцкіх, і ўжо падбіраюцца да маскоўскіх.

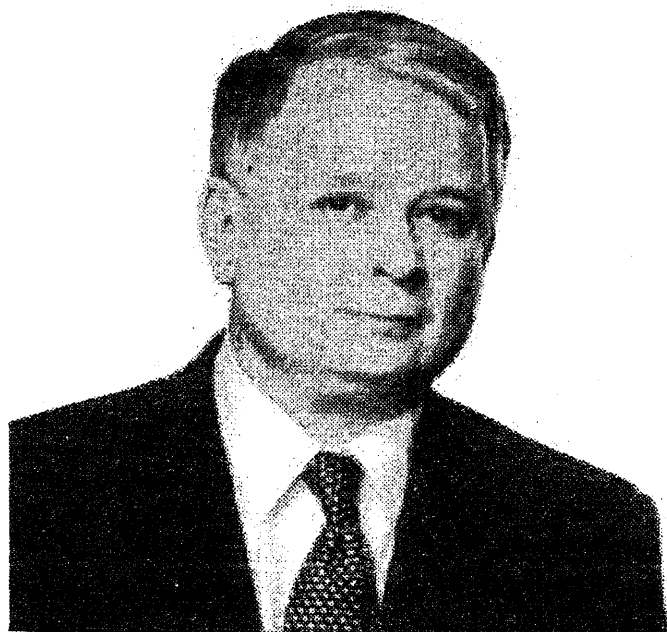
Юры Гембіцкі

Направа, па справядлівасьць

Падведзеныя вынікі першага туру прэзыдэнцкіх выбараў у Польшчы. У другі тур выйшлі два прадстаўнікі правых партыяў – лібэральнай і кансэрватыўнай. Лідэрам пасьля першага туру зьяўляецца кандыдат лібэральнай партыі “Грамадзянская плятформа” Дональд Туск (36,3 % галасоў выбарнікаў). Другое месца – у Леха Качыньскага, мэра Варшавы, прадстаўніка кансэрватыўнай партыі “Права й справядлівасьць” (33,1 %). Адлегласьць паміж кандыдатамі вельмі малая. Асабліва калі ўлічыць, што яшчэ меней месяца таму ён складаў амаль 20 % на карысьць Туска. Другі тур адбудзецца 23 кастрычніка. Трэцяе месца заняў папуліст Анджэй Лэпэр, чацьвертае – сацыяліст Марэк Бароўскі. Яны з гонкі

Нагадаем, правыя партыі атрымалі пераканаўчую перамогу й на парлямэнцкіх выбарах у Польшчы. З тых 460 месцаў, якія ёсьць у польскім Сэйме, 322 атрымалі тры правыя партыі – кансэрватыўная “Права й справядлівасьць”, якая зьяўляецца нашай партэрскай партыяй (155), лібэральная “Грамадзянская плятформа” (133) і ўльтракаталіцкая “Ліга польскіх сем’яў” (34).

Астатнія месцы падзяліліся так: партыя “Самаабарона” (ці, як яе называюць польскія экспэрты, Партыя аматараў Лукашэнкі), якую ўзначальвае палітык-папуліст Анджэй Лэпэр, узяла 56 мандатаў, “Дэмакратычны альянс левых” атрымаў 55 месцаў, яшчэ адна левая, “Сялянская партыя” – 25, і 2 мандаты пайшлі да прадстаўнікоў Партыі нямецкай меншасьці.

Лех Качыньскі

Згодна традыцыі, прадстаўнік партыі, якая атрымала перамогу, становіцца прэм’ер-міністрам. Гэта будзе кіраўнік эканамічнага блёку “ПіС” Казімеж Марцінкевіч. Левых жа ва ўрадзе ня будзе ўвогуле. Аднак, як ня дзіўна, у “Права й справядлівасьці” лева-цэнтрысцкая эканамічная плятформа: па-першае, “ПіС” выступае не за ліноўны, а за прапарцыённы падаходны падатак. Калі сказаць каротка, дык кіраўнікі “ПіСу” лічаць, што “багатыя павінны плаціць у бюджэт болей”, па-другое, яны выступаюць за падатковыя ільготы й дзяржаўную дапамогу бедным, і па-трэцяе, не зьбіраюцца адмаўляцца ад польскага злотага (лібэральная “Грамадзянская плятформа” наадварот агітуе за памяншэньне ролі дзяржавы, увядзеньне эўра й адзінай стаўкі падатку ў 15 % для ўсіх). Тымчасам, дарэчы, у Літве два тыдні таму ўрад прыняў рашэньне пра пераход на эўра зь 2007 году.

Так у Польшчы сёлета склалася ўпершыню, калі у адзін год абіраюць і прэзыдэнта, і абедзьве палаты парлямэнту – Сэйм (460 дэпутатаў па прапарцыённай сыстэме), і Сэнат (100 дэпутатаў – аднамандатнікаў). Паўнамоцтвы прэзыдэнта доўжацца 5 гадоў, парлямэнта – 4, то бок раз на 20 гадоў такое цяпер будзе адбывацца (адлік ідзе зь 1989 году, калі адбыліся першыя адносна свабодныя выбары). У 1990 годзе першым прэзыдэнтам “трэцяй Рэчы паспалітай” стаў кандыдат “Салідарнасьці” Лэх Валэнса, у 1995-м, а затым – і ў 2000-м перамогу сьвятаваў прадстаўнік пост-камуністаў Аляксандр Квасьнеўскі. Зараз перамогу йзноў атрымае правы кандыдат. Абодва правых кандыдата ўвогуле не адчувалі падчас кампаніі ніякіх пагрозаў ад сацыял-дэмакратычных канкурэнтаў, бо напрыканцы верасьня з прэзыдэнцкай кампаніі зьняўся галоўны прэтэндэнт на прэзыдэнцкую пасаду ад левых, сьпікер Сэйму Уладзімер Цімашэвіч. Ён ня вытрымаў абвінавачваньняў прэсы ў памылках пры падачы дэклярацыі аб даходах, і зрабіў заяву пра брудныя мэдычныя тэхналёгіі, якія выкарыстоўваюцца ў кампаніі. Але, здаецца, ня меў рацыі. Бо ў Польшчы (і гэта прызнаюць назіральнікі й экспэрты з усіх краінаў Эўропы) ідзе досыць

Дональд ТУСК

спакойная, можна нават сказаць, трывіяльная кампанія без вялікіх скандалаў і моцных эксцэсаў. Адзіная трагедыя, што здарылася падчас кампаніі – гэта сьмерць ў аўтамабільнай катастрофе кандыдата ў прэзыдэнты Даніэля Паджыцкага, лідэра Польскай партыі працы. Праўда, у яго, згодна з вынікамі сацыяпытанняў, ня было й 1 % падтрымкі. Аварыя здарылася ўвечары ў суботу два тыдні таму, калі Паджыцкі вяртаўся ў Варшаву з Катавіцаў, дзе рыхтаваў свой уласны перадвыбарчы тэлевізыйны ролік. Кіраваў машынай ў момант аварыі сам Паджыцкі. Машына праламіла бар’ер агароджы й выехала на паласу сустрэчнага руху.

З астатніх былых прэтэндэнтаў на прэзыдэнцкую пасаду можна назваць Анджэя Лэпэра (14 %), Марэка Бароўскага (10 %), Яраслава Капіноўскага (2 %), Хенрыку Бохняж і Мацэя Гертыха (па 1 %). Дарэчы, апошні зьяўляецца бацькам Рамана Гертыха, старшыні партыі “Ліга польскіх сем’яў”. Цікава, што партыя вось так на практыцы прапагандуе сямейнасьць у палітыцы. Яшчэ адна вядомая польская палітычная сям’я – Качыньскія. Бо старшыня партыі “Права й справядлівасьць” (зь якой у Партыі БНФ падпісана міжпартыйная дамова аб супрацы) – Яраслаў Качыньскі, а яго брат Лех – кандыдат на прэзыдэнта.

Новы канцлер — правы канцлер

Юры Гембіцкі

Новым канцлерам Нямеччыны стала лідэр ХДЗ/ХСЗ Ангэля Мэркэль. Прыгадаем, на парламэнцкіх выбарах 18 верасня блёк ХДЗ/ХСЗ атрымаў 35,2% галасоў выбарнікаў (226 месцаў у Бундэстагу), а сацыял-дэмакраты Гэрхарда Шродэра — 34,3 % (222 месца).

У выніку перамоваў паміж асноўнымі праціўнікамі было дасягнутае пагадненьне, што канцлерам стане сп. Мэркэль, а сацыял-дэмакраты атрымае восем месцаў ва ўрадзе (а менавіта — міністраў замежных справаў, фінансаў,

юстыцыі, аховы здароўя, транспарту, навакольнага асяроддзя, эканамічнага разьвіцьця й супрацы. Прадстаўнікі правых атрымаюць шэсьць міністэрскіх пасадаў. Гэта й называецца “вялікая кааліцыя”. Зараз гэтае міжпартыйнае пагадненьне павінны зацьвердзіць новы склад Бундэстагу — ніжняй палаты нямецкага парламэнту.

Пасьля таго, як стала вядома, што фэдэральным канцлерам будзе Ангэля Мэркэль, сп. Шродэр абвясціў пра свой сыход зь вялікай палітыкі.

Зрэшты, каб расчысьціць шлях брату на прэзыдэнта, Яраслаў Качыньскі й адмовіўся ад пасады прэм’ер-міністра, і перадаў яе сп. Марцінкевічу. Бо калі б Яраслаў Качыньскі пагадзіўся стаць прэм’ер-міністрам, дык за яго брата Леха выбарнікі б не прагаласавалі дакладна. Два Качыньскіх на дзвюх вышэйшых пасадах у краіне — хіба што замнога. Тым больш, што браты падобныя адзін на аднаго як дзьве кроплі вады, бо яны — блізныя. Вось такія сямейныя тандэмы. Але ж Марцінкевіч таксама можа яшчэ й ня стаць прэм’ерам, бо калі пераможа Лех Качыньскі, дык, згодна з міжпартыйнымі дамовамі, прэм’ерам мусіць стаць прадстаўнік “Плятформы”, і гэта, хутчэй за ўсё, будзе Ян Ракіта. Калі ж пераможа Туск, дык Марцінкевіч будзе прэм’ерам, а Качыньскія застануцца ўвогуле без галоўных пасадаў.

Дарэчы, сёньняшняя палітычная канфігурацыя на правым флянгу польскай палітыкі паўстала ў 2001 годзе, пасьля паразы правых на парламэнцкіх выбарах. “Грамадзянская плятформа” — нашчадак правалібэральнай партыі “Вунія свабоды”, часткі кааліцыі “Акцыя выбарча Салідарнасьць”. А партыя “Права й справядлівасьць” — выключна праект братоў Качыньскіх. Яны на пачатку 90-х былі папечнікамі Валэнсы, а потым часова пайшлі ў цень. Але ж напрыканцы 90-х нечакана прэм’ер Ежы Бузак прапаноўвае Леху Качыньскаму пасаду міністра юстыцыі, і той, дзякуючы сваёй радыкальнай, рэзкай, агрэсіўнай рыторыцы (шмат хто з знаўцаў польскага “палітычнага рынку” у Беларусі кажа пра Качыньскага,

што гэта — такі сабе “польскі Зянон Пазыняк”) становіцца досыць папулярным на фоне агульнага заняпаду даверу грамадзкасьці да ўраду Бузака. У кожным разе, афіцыйным уладам Беларусі зараз няма чаго разьлічваць на пацяпленьне адносінаў з Польшчай. Бо й Туск, і Качыньскі выразна падтрымліваюць беларускія дэмакратычныя сілы. Абодва фаварыта прэзыдэнцкай гонкі ўжо абвесьцілі прыярытэт у дачыненнях зь Беларусьсю — гэта адзіны дэмакратычны кандыдат у прэзыдэнты, якім быў абраны Алесь Мілінкевіч. Так што пазыцыя г.зв. “крытычнага дыялёгу” у дачыненні да нашай краіны, якую праводзіў папярэдні ўрад, калі пры пазьбяганьні кантактаў з вышэйшым кіраўніцтвам Беларусі, польскія ўлады мелі кантакты з прадстаўнікамі нізавых уладных структураў Беларусі, дакладна саступіць месца адкрытаму супрацьстаяньню. З беларускім рэжымам. Тым больш, што апошнім часам беларускія афіцыйныя СМІ прадстаўляюць Польшчу як “аплот варожых сілаў”. Усё зьмяшалася — і канстытуцыйны рэфэрэндум, і разгром зьвязу палякаў, і польскія выбарчыя кампаніі, і беларуская, якая ўжо відавочна стартвала вуснамі беларускіх тэлевізійных прапагандыстаў. Пры гэтым Беларусь раптам апынулася ў варунках польскіх інтарэсаў. Польшча імкнецца адыгрываць важную ролю ў эўрапейскай ўсходняй палітыцы, і тэма Беларусі апошнім часам канчаткова аддзялілася ад расейскай праблематыкі. І лідэры “ПіСу”, і лідэры “Плятформы” заяўляюць, што цікаўнасьць да Беларусі знойдзе сваё ўвасабленьне ў адпаведных

Партнэрская партыя БНФ атрымала перамогу на парламэнцкіх выбарах

захадах — адкрыцьці беларускамоўных радыястанцыяў, у сяброўстве з беларускімі палітыкамі з эўраатлянтычнай пазыцыяй, у падтрымцы апальных дзеячоў Зьвязу палякаў на чале з Анжалікай Борысі. Так што дзевяццацца спадару Лукашэнку панэрвавацца, і, хутчэй за ўсё, да прэзыдэнцкіх выбараў у нашай краіне ў Менск так і не прыедзе ані амбасадар Тадэвуш Паўляк, ані хто іншы з кіраўнікоў польскай дыпляматычнай місіі.

Моладзь БНФ. Команда

старшыня АЛЕСЬ КАЛІТА

21 год. У 1999 годзе скончыў школу, паступіў у Магілёўскі політэхнічны тэхнікум, у 2002 годзе з палітычных матываў быў адлічаны. У 2002 годзе скончыў Беларускі незалежны тэхнікум бізнэсу і права, факультэт правазнаўства і па адукацыйным профілі паступіў на 3-ці курс факультэта правазнаўства Менскага Інстытута Кіравання, дзе на дадзены момант вучыцца.

У 2003 г. быў назіральнікам на выбарах у мясцовыя саветы ў камандзе Аляся Бяляцкага. У 2004 г. кіраваў інфармацыйнай кампаніяй у адным са штабоў кандыдатаў ад ПБНФ у Палату Прадстаўнікоў. У 2005 г. распаўсюдзіў 50.000 асобнікаў газеты "Дзень волі", прысьвечанай 25-аму сакавіка. Актыўна ўдзельнічаў у акцыях пратэсту супраць фальсыфікацыяў вынікаў Рэфэрэндуму 17 кастрычніка 2004 г., быў назіральнікам на выбарах ва Украіне і 10 дзён жыў у наметным гарадку на Майдане Незалежнасці ў Кіеве падчас акцыяў пратэсту ўзімку 2004 г.

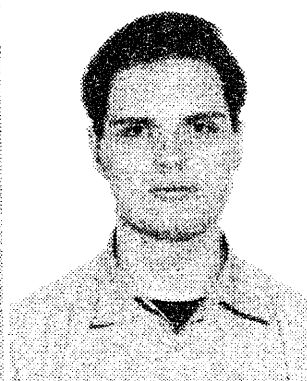

газета Моладзі БНФ Каця Маркоўская

20 гадоў. Выпускніца Беларускага ліцэю. Студэнтка БДУ. У Партыі з 2003 году. Працавала ў штабах некаторых кандыдатаў ад ПБНФ на выбарах у Палату Прадстаўнікоў, працавала назіральнікам на выбарах 17 кастрычніка 2004 г. Суарганізатар Моладзевага дыскусійнага клубу з 2004 г. Прадстаўляла ПБНФ на сямінарах у Вугоршчыне, Літве, Украіне, Польшчы. Некалькі разоў была выпускным рэдактарам «Навінаў БНФ».

адзел PR Макар Ваўчок

18 гадоў. Студэнт МДЛУ. У палітычнай дзейнасці з 2001 году. Падчас выбарчай кампаніі 2004 году асабіста абышоў тысячы кватэраў, распаўсюдзіў многія тысячы ўлёткаў. Неаднаразова затрымліваўся міліцыяй.

Навучальны адзел Франак Вячорка

17 гадоў. Скончыў Беларускі ліцэй. Студэнт. 2002-2004 - старшыня

вучнёўскага самакіравання ліцэю, з 2002 г. - рэдактар газеты «Трыкутнік». У палітычнай дзейнасці з 2001 году. 2003-2004 гады адміністраваў сайт pbnf.org. Прымаў актыўны ўдзел у выбарчых кампаніях 2001, мясцовых саветаў 2003, у Палату прадстаўнікоў 2004. 2002-2003 сябра Маладога фронту, з 2005 г. займаецца моладзевай працай у Партыі БНФ.

Спартовы адзел Юген Пугач

21 год. Жыве ў горадзе Смалявічы. Вучыцца ў адным зь

менскіх ВНУ. Сталы сябра Смалявіцкай суполкі «Маладога фронту». Прыхільнік Партыі БНФ. Да палітычнае партыйнае працы актыўна далучыўся ўлетку 2005 году. Шмат гадоў займаецца футболам.

культурніцкі адзел Юген Неткачэў

18 гадоў. Студэнт БДУ. Актыўна прымаў удзел у акцыях у абарону праспектаў Скарыны. Прымаў удзел ад Партыі БНФ у моладзевай канферэнцыі, ладжанай польскай арганізацыяй «Малады цэнтр».

культурніцкі адзел Сяржук Семянюк

20 гадоў. Студэнт Віленскага педагагічнага ўніверсітэта. За палітыку быў выключаны з БАТУ. Актыўны сябра ЗБС, балятаваўся на яго старшыню. Удзельнічаў ва ўсіх выбарчых кампаніях апошніх гадоў, вулічных акцыях ПБНФ. Удзельнічаў у некаторых міжнародных стажках і канферэнцыях. Сябра ПБНФ.

Намеснік старшыні Ігар Казьмярчак

21 год. Жыве і працуе ў г. Ворша. Старшыня Аршанскай філіі «Маладога фронту». З 2002 г. сябра ПБНФ. Старшыня Рады моладзвых аб'яднанняў Аршаншчыны.

Сакратарыят Алесь Шарафановіч

25 гадоў. Сябра ПБНФ. Удзельнік усіх акцыяў у абарону праспекта Скарыны, палітычных кампаніяў апошняга часу. Як самы старэйшы, бярэцца за арганізацыйна-каардынацыйную працу ў арганізацыі.

Навіны

БНФ

E-mail: pbnf@pbnf.org

Сайт: <http://www.pbnf.org>

Адрас для ліставання: 220005,
Менск, вул. Варвощані 8, Сядзіба БНФ

Галоўны рэдактар:

Юры Гембіцкі

Выпускны рэдактар:

Франак Вячорка

№9(87), 15 кастрычніка 2005 г., наклад 299 ас.
Распаўсюджаецца бясплатна на правах унутранай дакументацыі